

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 300 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen.

DE WET VAN 15 DECEMBER 1949 TOT VERBETERING VAN DE VEROUDERDE TERMEN VAN DE FRANSE TEKST VAN HET BURGERLIJK WETBOEK EN TOT VASTSTELLING, IN DIE TEKST, VAN SOMMIGE STILZWIJGENDE OPHEFFINGEN (Belgisch Staatsblad, I, 2 en 3 Januari 1950).

Meer dan een eeuw na de verdwijning van het Franse Keizerrijk voelt de Belgische wetgever de behoefte om een aantal termen die aan de Napoleonische tijd herinneren in het Burgerlijk Wetboek door meer actuele te vervangen. Frankrijk met zijn Franse Staatsburgers (France, français, française) moet de plaats ruimen voor België en zijn onderdanen (Belgique, belge); de Keizer wordt onttroond ten voordele van de Koning, het Keizerrijk (Empire) wordt een Koninkrijk (Royaume), de Minister van Marine Minister van Verkeerswezen (1), de prefect van een departement een provinciegouverneur. In overeenstemming met de nieuwe opvattingen spreekt men niet meer van het leger of de vloot van de Vorst (l'armée, les bâtiments de l'Empereur) maar van het Belgisch leger of de schepen van de Staat.

De moderne benamingen voor sommige functies in de administratie, het leger of de vloot brengen meer klaarheid in de tekst. Weinigen weten wat een « préposé à l'inscription maritime » was, een « inspecteur aux revues, attaché à l'armée ou au corps d'armée » of de « receveur de la régie impériale ». Duidelijker zijn voorzeker de benamingen « commissaire maritime, officier d'administration dans les bataillons, officier commandant de compagnie ou d'unité indépendante dans les compagnies ou unités indépendantes » of de « Caisse des dépôts et consignations ». Voortaan zal in de vonnissen niet meer gesproken worden over de godshuizen (hospices), maar zeer prozaïsch over de Commissie van Openbare Onderstand of over « l'établissement hospitalier ».

In de wereld van het gerecht wordt ook gemoderniseerd. De « Grand Juge » wordt verbannen uit het Wetboek (2). In het Hof van Cassatie worden de « rechters » vervangen door de eerste voorzitter, de voorzitter en de raadsheren, de substituten van de procureur-generaal door de advocaten-generaal. Bij de parketten van de rechtbanken zijn er geen keizerlijke procureurs (procureur impérial) meer, maar alleen nog procureurs des Konings. De « greffiers

criminels » worden griffiers van hoven en rechtbanken. Een meer gewaagde verbetering is de interpretatie in art. 427 van de woorden « les commissaires de la comptabilité impériale » door « les premier président, président, conseillers et greffier de la Cour des Comptes ». Sedert de wet van 4 Juni 1921 zijn er twee griffiers in het Rekenhof. Is hier alleen de hoofdgriffier bedoeld?

De « Code judiciaire » is niets anders dan het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering. Een « poursuite criminelle » wordt voortaan in art. 235 « pénale » genoemd in overeenstemming met de rechtspraak (o.m. Cass. 13 Febr. 1913; Pas. 1913, I, 106); het verouderd begrip « l'arrêt de la cour de justice criminelle » wordt omschreven als « l'arrêt ou le jugement, coulé en force de chose jugée, de la juridiction répressive ». Volledigheidshalve kunnen hier nog vermeld worden : de schrapping van de tussen haken geplaatste oude lengtematen, evenals van de burgerlijke dood, de verwijzing naar art. 1032bis van het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering, naar de gemeentewet, naar de wet van 12 Juli 1931 betreffende de uitbreiding tot alle rechtspersonen van het voordeel van de voorlopige aanvaarding van bij akten gedane schenkingen onder de levenden, naar de organieke wet van 10 Maart 1925 betreffende de openbare onderstand en de definitieve opheffing van een aantal artikelen.

Bij het overlopen van de wijzigingen bemerken wij dat niet alleen de verouderde termen vervangen werden, maar dat ook enkele rechtsregelen werden aangepast. Zo werd in art. 427 aan de lijst van de personen die van de voogdij vrijgesteld zijn de eerste voorzitter, de voorzitter, de raadsheren en de griffier van de Raad van State toegevoegd. Vermoedelijk kunnen de adjunct-griffiers op deze gunstmaatregel geen beroep doen. Wel is waar werden de raadsheren van de toenmalige Conseil d'Etat vermeld in titel IX van de Constitutieakte van 18 Mei 1804, maar de toepassing van de regel op de leden van de Belgische Raad van State is nog al vrij.

Een verandering die moeilijk een verbetering kan genoemd worden, is die van art. 823 over de geschillen die kunnen rijzen bij een vordering tot verdeling. De woorden «le tribunal prononce comme en matière sommaire» werden vervangen door «le tribunal prononce le partage». Zoals De Page (t. IX, n° 1021) opmerkt, had het artikel geen praktische betekenis meer sedert de afschaffing van de summiererechtspraak. Door de wijziging van de bewoordingen verliest het iedere zin. Indien een van de mede-erfgenamen weigert in de verdeling toe te stemmen of indien er geschillen ontstaan nopens de wijze waarop zij zal geschieden of nopens de wijze waarop zij zal worden beëindigd, spreekt de rechtbank niet de verdeling uit, maar beslist over het opgeworpen incident (dat de verdeling zal plaats hebben, of hoe zij zal geschieden of hoe zij zal worden beëindigd). Na de uitspraak kan de verdeling die minnelijk begonnen was, gerechtelijk worden voortgezet en omgekeerd (Planiol en Ripert, t. IV, n° 508). Best had men de tekst van art. 823 ongewijzigd gelaten. Wilde men toch moderniseren, dan ware een andere bewoording verkieslijk geweest, zoals bijvoorbeeld «le tribunal prononce».

Tussen de artikelen die «opgeheven» worden, moet er onderscheid gemaakt worden. Sommige werden reeds vroeger uitdrukkelijk afgeschaft, en worden een tweede maal te niet gedaan: artikelen 9, 10, 12, 17, 18, 19 en 20 door art. 16 van de wet van 8 Juni 1909 over de verwerving en het verlies van de hoedanigheid van Belg; art. 21 door art. 1 van de wet van 21 Juni 1865; art. 48 door art. 9 van de wet van 12 Juli 1931 betreffende zekere akten van de burgerlijke stand. Andere werden opgeheven door meer algemene beschikkingen: artikelen 459 en 460 door artikelen 1 en 9 van de wet van 12 Juni 1816; art. 1000 en art. 1016, al. 4 door art. 290 van het Koninklijk Besluit n° 64 van 30 November 1939 houdende het Wetboek van de registratie-, hypotheek- en griffierechten. Impliciet werden reeds afgeschaft en vervangen: art. 1 door de artikelen 129 en 138 van de Grondwet en de wet van 28 Februari 1845 over de afkondiging en de bekendmaking van de wetten en besluiten; art. 14 door de artikelen 52 tot 54 van de wet van 25 Maart 1876 over de bevoegdheid; artikelen 22 tot 33, 719, 1462 en 1982 door de artikelen 13 en 138 van de Grondwet; artikelen 308 en 309 door de artikelen 387 en 390 van het Strafwetboek; art. 545 door de artikelen 11 en 138 van de Grondwet; art. 2245 door de wet van 12 Augustus 1911 waarbij de voorafgaande verzoening voor de vrederechter in burgerlijke

zaken werd afgeschaft; art. 2017, tweede lid en art. 2040, al. 2 door art. 1 van de wet van 27 Juli 1871 over de lijfswang. Verder was art. 468 niet meer van toepassing sedert de afschaffing van de artikelen 375 tot 383 door art. 64 van de Wet van 15 Mei 1912 over de Kinderbescherming; art. 2247, al. 3 evenmin sedert de opheffing van de artikelen 397 tot 401 van het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering door art. 49, 1° van het Koninklijk Besluit n° 300 van 30 Maart 1936. Het laatste artikel van het Wetboek (art. 2281) dat maar een overgangsbepaling was, verviel sedert meer dan honderd jaar. Tenslotte blijven nog over de artikelen 156, 157, 232, 261 en 443, die geheel of gedeeltelijk tegenstrijdig zijn met bepalingen van het Strafwetboek en waarvan de definitieve opheffing voorzeker nuttig is.

Alhoewel de tekst met veel zorg werd opgesteld, zijn toch enkele verouderde termen aan de aandacht van de wetgever ontsnapt. Zo is er nog spraak in het Wetboek van de officier van gezondheid (artikelen 56, 236 en 909), van de hoofdofficier van gezondheid (art. 982) en van de oorlogscommissarissen (art. 981). In ons land zou men zich moeilijk iemand kunnen voorstellen die staken uit de bossen neemt voor de wijngaarden (art. 593), evenmin als men toepassingen kan vinden van mondelinge overeenkomsten van wijngaardeniers (art. 1326). Buiten de verouderde termen is er ook heel het museum van vreemd en dood recht waarin de kerfstokken kunnen ondergebracht worden samen met de garfboeren, het gebruikspand en het dotaal stelsel.

Naar de heer P. Struye, toenmalig Minister van Justitie, op 10 November 1948 voor de Senaat verklaarde, lag het in de bedoeling van de Regering om dergelijke wijzigingen ook in de andere wetboeken aan te brengen. Het ware wenselijk dat de verbeteringen ook werden aangebracht in de officiële Nederlandse vertaling. De Commissie heeft reeds enkele opvallende anachronismen verwijderd. Poëtisch aangelegde juristen zullen misschien beweren dat men hiermee kan volstaan. Maar de overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst is een dringende noodzakelijkheid voor de praktijk.

G. VAN DIEVOET,
Asp. NFWO.

(1) De opportuniteit van deze verbetering schijnt ons twijfelachtig toe. Mogelijk ressorteert de Marine eens onder een ander departement.

(2) Art. 118 en niet 188 zoals in het Staatsblad vermeld.

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 13 October 1949.

Eerste Voorzitter: M. Soenens.

Raadsheer-Verslaggever: M. Smetryns.

Advocaat-Generaal: M. Ganshof van der Meersch.

Successierechten. — Voor de toepasselijkheid van art. 64, lid I van het Wetboek van Successierechten, is niet vereist dat de bevoordeelde derden bij name zijn genoemd doch voldoende, dat zij op grond van de vermeldingen in het testament kunnen worden geïdentificeerd.

Commissie van Openbare Onderstand, bij testament als algemeen legataris aangesteld, met last het zui-ver actief der nalatenschap te verdelen onder al de wezen, op de dag van het overlijden van de erflater ingeschreven in een bepaald gesticht van wees-jongens.

Het ten behoeve van de wezen bedongen voordeel moet beschouwd worden als een aan hen vermaakt legaat en niet als een legaat aan de Commissie van Openbare Onderstand, zodat artikel 59/1° van het Wetboek van Successierechten toepassing mist en de successierechten niet 6 % doch 16 % bedragen.

Om krachtens art. 64, lid 1 van genoemd wetboek de door de erflater aan zijn erfgenaam of

legataris opgelegde verplichting tot uitkering aan derden als legaat aan te merken, is niet vereist, dat de bevoordeelde derden met name zijn aangewezen doch voldoende, dat zij op grond van de vermeldingen in het testament kunnen worden geïdentificeerd. Zulks volgt uit het Verslag aan de Koning, hetwelk aan het K. B. van 31 Maart 1936 is voorafgegaan, waaruit blijkt, dat de wetgever heeft willen bekrachtigen het in rechtsleer en rechtspraak heersende principe, van burgerlijk recht aangaande de aard van de last ten behoeve van een derde aan de erfgenaam of legataris opgelegd en bestaande in de uitkering van een kapitaal of een rente, welke zich niet in natura in de nalatenschap bevinden.

Door het gebruik van de uitdrukking «een met name aangewezen derde» in voormeld art. 64, lid 1, heeft de wetgever de normale wijze van aanwijzing vermeld, doch de andere niet willen uitsluiten. Door uitlegging van het artikel naar de bedoeling van de wetgever wordt deze fiscale wetsbepaling niet bij analogie uitgebreid.

Belgische Staat t/ C.O.O. te Antwerpen, Boeckx en Ceulemans.

Gelet op het bestreden arrest, door het Hof van Beroep te Brussel op 19 November 1947 gewezen;

Over het enig middel : schending van de artikelen 1 (1°), 48, 59 (1°), 64 en 75 van het Besluit nr. 308 d.d. 31 Maart 1936 tot invoering van het Wetboek der successierechten, doordat het bestreden arrest beslist heeft, dat de commissie van openbare onderstand te Antwerpen alleen legataris is ten aanzien van de heffing der successierechten en dat art. 59 van voormeld Wetboek, hetwelk het recht op 6 % vermindert, op de goederen, behorende tot de nalatenschap van wijlen de heer Emmerson, dient te worden toegepast, terwijl de successierechten verschuldigd waren op de door de overledene ten bate van derden bedongen voordelen en op basis van 16 % berekend moesten worden;

Overwegende dat wijlen Emmerson de Commissie van Openbare Onderstand te Antwerpen als algemene legataris heeft aangesteld met last het zuiver actief zijner nalatenschap te verdelen onder al de wezen, op de dag van zijn overlijden, regelmatig ingeschreven in het gesticht der wezenjongens te Antwerpen, Durltstraat 10;

Overwegende dat de rechter over de grond te beslissen had over de vraag, of het aan de wezen vermaakt voordeel als legaat diende te worden beschouwd, in welk geval het verschuldigd successierecht tegen 16 % moest worden berekend, ofwel, of de Commissie van Openbare Onderstand alleen legataris was en derhalve slechts gehouden tot betaling van het verminderd successierecht van 6 %, voorzien bij artikel 59-1° van het Wetboek der successierechten;

Overwegende dat bij het bestreden arrest wordt beslist, dat de verbintenis door de erfflater aan de Commissie van Openbare Onderstand ten bate der wezen opgelegd, voor hen geen legaat uitmaakt, noch naar burgerlijk recht, noch naar fiscaal recht; dat aanlegger die beslissing slechts bestrijdt, voor zoveel zij heeft aangenomen dat bedoelde verbintenis niet als een legaat mag worden beschouwd overeenkomstig de regelen van het fiscaal recht; dat hij tot staving van zijn middel in de ontwikkelingen ervan staande houdt dat art. 64 van het Wetboek der successierechten, — volgens hetwelk als legaat wordt beschouwd de verbintenis, die in een testament of andere beschikking terzake des doods opgelegd wordt door de overledene aan zijn erfgenamen, legataris of begiftigde, om aan

een met naam aangewezen derde een kapitaal of een rente te geven, die in natura in de erfenis niet bestaat en in geld of in vervangbare zaken betaalbaar is. — ook van toepassing is wanneer de bevoordeelde derde, alhoewel niet met naam aangewezen, kan vereenzelvigd worden;

Overwegende dat die zienswijze van het middel juist is; dat immers blijkt uit het verslag aan de Koning, hetwelk het koninklijk besluit van 31 Maart 1936 voorafgaat, dat de wetgever in artikel 64, 1ste alinea, heeft willen bekrachtigen het in de leer en rechtspraak heersend principe van burgerlijk recht aangaande de aard van de last, ten bate van een derde aan de erfgenaam of legataris opgelegd en bestaande in een som of een rente, welke zich niet in het patrimonium van de de cujus bevindt;

Overwegende dat om overeenkomstig dat principe de bij art. 64, 1ste alinea, voorziene verbintenis als een bijzonder legaat te kunnen beschouwen vereist is, dat zij in het voordeel van een bepaald persoon is opgelegd, doch dat de bevoordeelde derde niet noodzakelijk met naam moet worden aangewezen en het volstaat, dat de vermeldingen van het testament de vereenzelviging van de begunstigde mogelijk maken;

Overwegende dat derhalve, wanneer de wetgever in art. 64 van «een met naam aangeduide derde» gewaagt, hij de gewone, normale wijze van aanwijzing van de bevoordeelde derde vermeldt, maar daarmede niet alle andere wijzen van aanwijzing van deze laatste heeft willen uitsluiten; dat men alzo, doordat men art. 64 naar de zin van de wetgever uitlegt, die fiscale wetsbepaling niet bij analogie uitbreidt;

Overwegende dat uit voorafgaande beschouwingen volgt, dat het bestreden arrest door te beslissen dat de beschikking ten bate van de wezen niet als een legaat naar fiscaal recht mag worden beschouwd, omdat de bevoordeelden niet met naam in het testament vermeld waren, de in het middel aangewezen wetsbepalingen heeft geschonden;

Om die redenen :

Verbreekt het bestreden arrest;

Beveelt dat onderhavig arrest zal overgeschreven worden op de registers van het Hof van Beroep te Brussel en dat melding ervan zal worden gemaakt op de kant van het vernietigd arrest;

Veroordeelt verweerders tot de kosten;

Verwijst de zaak naar het Hof van Beroep te Gent.

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 24 October 1949.

Voorzitter : M. de Cocquéau des Mottes.

Raadsheer-Verslaggever : M. Simon.

Advocaat-Generaal : M. Janssens de Bisthoven.

Epuratie. — Plaatsing op epuratielijst op grond van hetzelfde feit, waarvan de betrokkene door het militair gerecht was vrijgesproken. — Onbevoegdheid van de Krijgsauditeur daartoe.

Uit het verslag aan de Regent, voorafgaand aan het Wetsbesluit van 19 September 1945, blijkt, dat art. 7 van dat Besluit tot strekking heeft te bepalen, dat, wanneer iemand, vervolgd wegens een van de in hoofdstuk II, titel 1, Boek II van het Wetboek van Strafrecht omschreven misdrijven, deswege is vrijgesproken — ongeacht de strafrechtelijke omschrijving van het feit — alléén de strafrechter, met uit-

sluiting van de krijgsauditeur bevoegd is hem op grond van hetzelfde feit, waarvan hij is vrijgesproken, vervallen te verklaren van de in art. 123 sexies van het Wetboek van Strafrecht genoemde rechten.

De Jonghe Eugeen t/ Procureur-Generaal te Gent.

Gelet op het bestreden arrest, gewezen de 28 Maart 1949 door het Hof van Beroep te Gent :

Over het enig middel : schending van de artikelen 2, 3, 4, 7 van het Besluit-Wet van 19 September 1945 op de epuratie in zake burgertrouw, voor zoveel nodig van de artikelen 2, 3, 4, 7 der wet van 14 Juli 1948 op de epuratie, van artikel 4 der wet van 17 April 1878, houdende de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering, van de artikelen 1319, 1320, 1350, 1351, 1352 van het Burgerlijk Wetboek, van artikel 4 van de Besluit-Wet van 27 Mei 1944 over de bevoegdheid der Krijgsraden, doordat het bestreden arrest eisers naam op de epuratielijst behoudt, alhoewel hij bij een vonnis van de Krijgsraad te Gent (5e Kamer) d.d. 29 Mei 1947, vonnis dat in kracht van gewijsde was gegaan, vrijgesproken werd, en alhoewel die Krijgsraad zijn naam niet op de epuratielijst had gesteld, zodat de Krijgsauditeur, die hem naderhand op die lijst opschreef voor een feit, dat in de betichting begrepen was, daartoe niet meer gerechtigd was, en door zulks te doen niet alleen zijn bevoegdheid te buiten is gegaan, maar de kracht van de gewijsde zaak heeft miskend, onwettelijkheden welke het bestreden arrest heeft overgenomen ;

Overwegende dat aanlegger voor de Krijgsraad gedagvaard is op grond dat hij te Gent of elders op het grondgebied van het Rijk tussen 10 Mei 1940 en 29 Januari 1943 zou deelgenomen hebben aan het vervormen door de vijand van wettelijke instellingen of inrichtingen, de getrouwheid der burgers jegens de Koning en de Staat in oorlogstijd aan het wankelen zou hebben gebracht of met een kwaad opzet 's vijands politiek of plannen in de hand zou hebben gewerkt, namelijk als lid van en waarnemend ploegleider in het N.S.J.V. ;

Overwegende dat voormeld rechtscollege bij onherroepelijk geworden vonnis, gewezen op 29 Mei 1947, aanlegger heeft vrijgesproken op deze grond, dat de te laste gelegde feiten ten genoegen van rechte bewezen waren, maar dat niet was gebleken dat zij met kwaad opzet bedreven werden ;

Dat de Krijgsraad geen gebruik heeft gemaakt van het hem door de artikelen 2 en 3 van het Besluit-Wet van 19 September 1945 toegekend recht ;

Overwegende dat luidens artikel 7 van voormelde Besluit-Wet het strafrechtscollege, bij hetwelk een van de in hoofdstuk II van titel 1 van boek II van het Strafwetboek voorziene misdrijven aanhangig is wanneer het de beklaagde ontslaat van vervolging om een andere reden dan de verjaring van de publieke vordering, de artikelen 2 en 3 van bovenbedoeld Besluitwet op de beklaagde kan toepassen ;

Overwegende dat uit het verslag aan de Regent, hetwelk dat Besluitwet voorafgaat, blijkt dat art. 7 de strekking heeft dat, ingeval de beklaagde wordt ontslagen om een ander reden dan de verjaring van de publieke vordering, het strafrechtscollege, bij hetwelk de zaak aanhangig is, alleen gerechtigd is tot beoordeling van de vraag of beklaagde, wegens het feit, dat aan de publieke vordering ten grondslag ligt, beschouwd afgezien van zijn strafrechtelijke omschrijving, dient te worden ontzet uit de in artikel 123 sexies van het Strafwetboek vermelde rechten ;

Dat, wijl in onderhavig geval de Krijgsraad de ont-

zetting niet had uitgesproken, de Krijgsauditeur niet bevoegd was aanlegger later wegens hetzelfde feit in te schrijven op de lijst, voorzien door bovenvermeld Besluitwet, dat dientengevolge het Hof van Beroep niet kon bevelen dat aanleggers naam op bedoelde lijst zou worden behouden ;

Dat het middel gegrond is ;

Om die redenen :

Verbreekt het bestreden arrest ;

Beveelt dat onderhavig arrest zal worden overgeschreven op de registers van het Hof van Beroep te Gent en dat melding ervan zal worden gemaakt op de kant der vernietigde beslissing ;

Laat de kosten ten laste van de Staat ;

Verwijst de zaak naar het Hof van Beroep te Brussel.

NOOT. — Aldus ook Hof van Verbreking, 5 Juli 1948, R.W. 1948-1949, 136 e.v. met noot ; verg. ook Hof van Verbreking, 11 Juli 1949, R.W. 1949-1950, 252 e.v. met noot.

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 16 Mei 1949.

Voorzitter : M. Louveaux.

Raadsheer-Verslaggever : M. Giroul.

Eerste Advocaat-Generaal : M. Hayoit de Termicourt.

Verkeer. — Betekenis van de woorden « zoveel mogelijk naar links uitwijken » in art. 31/2° algemeen reglement verkeerspolitie.

Artikel 31/2° van het Algemeen Reglement op de Verkeerspolitie, zoals dit is gewijzigd bij artikel 3 van het Besluit van 18 October 1946, bepaalt niet op strenge wijze binnen welke perken van de gevolgde rijweg de weggebruiker naar links moet uitwijken ; het laat de beoordeling hiervan over aan de rechter over de feiten, enkel preciserende dat de bestuurder van het voertuig zoveel mogelijk naar links moet uitwijken zonder evenwel het verkeer te hinderen dat uit tegenovergestelde richting komt.

Dienvolgens mag de weggebruiker, al is de middellijn van de weg niet als beperking bepaald, het linker gedeelte van de rijweg slechts berijden voor zover zulks geen hinder kan opleveren voor het verkeer uit tegenovergestelde richting. Ten einde dit voorschrift, strekkend zowel om het kruisen toe te laten als om het gevaar van ongeval te voorkomen, na te leven, moet de bestuurder niet alleen rekening houden met de voertuigen, die uit tegenovergestelde richting komen, doch ook met die, welke plotseling zouden kunnen opdagen, inzonderheid uit de weg naar links.

Buiten het uitzonderlijk geval, dat de plaatselijke toestand aan de weggebruiker de zekerheid geeft dat geen voertuig op het linkergedeelte van de openbare weg zal aankomen, vooraleer de zwenking zal geschied zijn, mag de weggebruiker slechts uitwijken naar links onder voorwaarde, dat hij de nodige doorgang vrijlaat voor een gewoon voertuig.

Laurent René t/ Dick Marcel.

Gelet op het bestreden vonnis, de 23 December 1948 gewezen door de Correctionele Rechtbank te Bergen, zetelende in hoger beroep ;

1) Over de voorziening van de aanlegger in hoedanigheid van beklaagde :

Over het eerste middel : schending van artikel 31 van het reglement op de politie van het verkeer door dat het bestreden vonnis beslist heeft, dat deze wetsbepaling toeliet dat de weggebruiker van de openbare weg, die alvorens af te slaan, zoveel mogelijk naar links moet uitwijken, de middellijn overschrijdt en zelfs de uiterste linkerzijde van de weg bezet, voor zoveel hij in feite niet gehinderd wordt door het verkeer dat uit de tegenovergestelde richting komt :

Overwegende dat artikel 31, 2° van het reglement op de politie van het verkeer, gewijzigd door artikel 3 van het Besluit van 18 October 1946, bepaalt dat bij het naderen van een kruising de bestuurders, die links willen afslaan, nadat ze de weggebruikers die hen volgen hiervan hebben verwittigd, zoveel mogelijk naar links moeten uitwijken, zonder evenwel het verkeer te hinderen dat uit de tegenovergestelde richting komt ;

Overwegende dat dit artikel op geen strakke manier, bepaalt binnen welke perken van de gevolgde rijweg, de weggebruiker naar links moet uitwijken ; dat het deze beoordeling aan de rechter over de feiten overlaat, enkel preciserende dat de bestuurder zoveel mogelijk naar links moet uitwijken, zonder evenwel het verkeer te hinderen dat uit tegenovergestelde richting komt ;

Dat de weggebruiker dienvolgens, al is de middellijn van de weg als beperking niet vastgesteld, nochtans het linker gedeelte van de rijweg slechts mag innemen in de maat waarin deze beweging geen hindernis kan uitmaken voor het verkeer dat uit tegenovergestelde richting komt ; dat, om deze voorwaarde na te leven, voorgeschreven zowel om het kruisen toe te laten als om het gevaar van ongeval te vermijden, de bestuurder niet alleen rekening moet houden met de voertuigen, die uit tegenovergestelde richting komen, die feitelijk voorkomen in zijn zichtveld, maar ook met die welke plotseling zouden kunnen opdagen, namelijk uit de weg van links ; dat, om reden van deze gebeurtenis, buiten het uitzonderlijk geval, wanneer de toestand der plaatsen aan de weggebruiker de zekerheid geeft dat geen voertuig op het linker gedeelte van de openbare weg zal aankomen vooraleer de zwenking zal geschied zijn, de weggebruiker naar links slechts mag aanhouden onder voorwaarde de nodige doorgang vrij te laten voor een gewoon voertuig ;

Overwegende dat het bestreden vonnis, om te beslissen dat de beklaagde niet naar links uitgeweken heeft volgens de voorschriften van het in het middel bedoeld artikel, als enige beweegreden aangeeft, dat aanlegger « geenszins beweert welke uitwijking ook naar links te hebben gedaan », zulks terwijl hij nochtans « niet verhinderd was door het verkeer dat uit tegenovergestelde richting of zijdelings kwam » ;

Dat deze beweegreden, in haar eerste gedeelte, tegengesproken wordt door de conclusie van aanlegger, die beweerde zoveel mogelijk uiterst links te hebben uitgeweken op de rechterkant van de weg, en, in zijn tweede deel, in strijd is met de geest van de wet, daar de doorgang welke de bestuurder moet vrij laten voor het verkeer, dat uit tegenovergestelde richting komt, moet verstaan worden niet als een doorgang om het kruisen toe te laten van de voertuigen die in feite komen aangereden, maar als een doorgang die moet voorbehouden worden voor de voertuigen waarvan de aankomst voorzienbaar is ;

Dat de bestreden beslissing, also gemotiveerd, het

geloof schendt, dat dient te worden gehecht aan de conclusie, alsmede artikel 31, 2° van het reglement op de politie van het vervoer ;

Over het middel ex officio : schending van artikel 97 van de Grondwet en van artikel 96 van het reglement op de politie van het verkeer :

Overwegende dat, om de veroordeling te rechtvaardigen, welke het uitsprekt op grond van de te lastlegging C (zijn verandering van richting niet kenbaar gemaakt te hebben), het bestreden vonnis, na vastgesteld te hebben dat het niet bewezen is dat de aanlegger verzuimd heeft de linkse knipperlamp van de vrachtauto te doen werken, beslist, dat het teken te laat werd gegeven, om de enige reden dat Dick, die met zijn voertuig wilde voorsteken, de aanrijding niet heeft kunnen vermijden ;

Overwegende dat men uit dit laatste feit niet noodzakelijk mag afleiden dat de aanlegger zijn knipperlamp te laat heeft doen werken, daar de aanrijding een andere oorzaak kan hebben, die te wijten is aan medebetichte Dick ;

Dat de bestreden beslissing also niet wettelijk gerechtvaardigd is ;

Overwegende dat het onderzoek van het tweede middel van de voorziening also zonder belang voorkomt ;

II) Over de voorziening van de aanlegger, als burgerlijke partij :

Overwegende dat het vonnis, gewezen op de vordering ingespannen door de burgerlijke partij, een verdeling van de verantwoordelijkheid voorziet gesteund op het bestaan van fouten, die te wijten zijn aan de aanlegger om te zijnen laste bewezen verklaarde misdrijven gepleegd te hebben ;

Overwegende dat de verbreking van de beslissing, gewezen op de publieke vordering aangaande gezegde misdrijven, de verbreking medesleept van de beslissing op de burgerlijke vordering van de aanlegger uitgesproken.

Om die redenen,

Verbreekt het bestreden vonnis voor zoveel het gestatueerd heeft op de publieke vordering ten laste van de aanlegger ingesteld en op de vordering door deze laatste in hoedanigheid van burgerlijke partij ingesteld ;

Beveelt dat onderhavig arrest zal overgeschreven worden op de registers van de Correctionele Rechtbank te Bergen en dat melding er van zal gemaakt worden op de kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing ;

Legt de kosten betreffende de publieke vordering ten laste van de Staat en die betreffende de burgerlijke vordering ten laste van verweerder Dick ;

Verwijst de zaak also beperkt naar de Correctionele Rechtbank te Doornik zetelende in hoger beroep.

Vlaamse Juristen

Abonneert U op het
RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

RAAD VAN STATE

4e Kamer. — 14 November 1949.

Voorzitter : M. Vranckx.

Raadsheren : MM. Mast (verslaggever) en Buch.

Advocaat : Mr. A. Chomé.

Machtsoverschrijding. — Oorlogsinvaliden. — Vermindering 75 % op spoorwegtarieven. — Weigering verminderingsskaart op grond van motieven, niet voorzien in het M. B. 26 Maart 1920.

Wanneer de bevoegde Minister, op grond van het Ministerieel Besluit d.d. 26 Maart 1920 een identiteitskaart tot prijsvermindering van 75 % verleent aan verminkte en invalide soldaten, behoort hij in ieder afzonderlijk geval uit te maken of de betrokken persoon zich al dan niet in reglementaire voorwaarden bevindt om op prijsvermindering aanspraak te maken.

Geen wettelijke of reglementaire bepaling machtigt de Minister van Algemeen Bestuur en Pensioenen, het recht op prijsvermindering afhankelijk te stellen van andere voorwaarden, en meer bepaald van voorwaarden, die met de burgertrouw in verband staan.

Hij overschrijdt derhalve zijn macht, wanneer hij een oorlogsinvalide, wiens hoedanigheid als zodanig niet betwist wordt, vervallen verklaart van zijn recht op prijsvermindering « wegens zijn anti-vaderlandse houding gedurende de bezetting ».

T... t/ Belgische Staat (Minister van Algemeen Bestuur en Pensioenen, thans Minister van Financiën).

Gezien het verzoekschrift door T... Jozef Octaaf op 19 Februari 1949 bij de Raad van State ingediend;

Aangezien verzoeker de nietigverklaring aanvraagt van de beslissing van de Minister van het Algemeen Bestuur en de Pensioenen d.d. 21 December 1948, waarbij hem ter kennis gebracht werd dat hij « wegens zijn antivaderlandse houding gedurende de bezetting vervallen was van zijn recht tot prijsvermindering op het spoor ten titel van oorlogsinvalide »;

Overwegende dat op grond van artikel 1 van het besluit van de Minister van Spoorwegen, Zeewezen, Posterijen en Telegrafen d.d. 26 Maart 1920, dat sindsdien overeenkomstig het bepaalde bij artikel 16 van de wet van 23 Juli 1926, waarbij de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen werd opgericht, niet werd gewijzigd, een vermindering van 75 % op de normale prijzen van de spoorkaarten verleend wordt aan de verminkte en invalide soldaten en dat, op grond van artikel 2 van hetzelfde besluit, deze vermindering toegestaan wordt op vertoon van een speciale identiteitskaart;

Overwegende dat uit de bewoordingen van hogergenoemd besluit blijkt dat het aldus verleend voordeel een recht is dat wordt toegekend aan de personen die de reglementair gestelde voorwaarden vervullen;

Overwegende dat het de bevoegde minister alleen behoort bij de aflevering van de identiteitskaarten, in ieder afzonderlijk geval, uit te maken of de betrokken persoon zich al dan niet in de reglementaire voorwaarden bevindt om op prijsvermindering aanspraak te maken;

Overwegende nochtans dat de tegenpartij bij de gewraakte beslissing de verzoeker van zijn recht op prijsvermindering vervallen verklaarde « wegens zijn antivaderlandse houding gedurende de bezetting »;

dat de hoedanigheid van oorlogsinvalide van verzoeker niet betwist wordt; dat een wettelijke of reglementaire bepaling vereist is opdat het recht op de prijsvermindering, welke aan de oorlogsinvaliden en de oudstrijders toegekend is, afhankelijk zou worden gesteld van andere voorwaarden en meer bepaald van voorwaarden die met de burgertrouw in verband staan; dat de maatregel getroffen door de Minister van Landsverdediging en de Eerste-Minister, maatregel waarop de tegenpartij zich in haar memorie van antwoord beroept, het vereiste reglementair karakter mist;

Overwegende derhalve dat de Minister van het Algemeen Bestuur en de Pensioenen, bij zijn beslissing van 21 December 1948, zijn machten heeft overschreden,

Besluit :

Artikel 1. — De beslissing van de Minister van het Algemeen Bestuur en de Pensioenen d.d. 21 December 1948, waarbij T... Jozef vervallen verklaard wordt van zijn recht op de verminderingsskaart van 75 % op de spoorwegen, wordt vernietigd.

Artikel 2. — De betaling van het recht van 300 fr. wegens kosten, valt ten laste van de tegenpartij.

NOOT : Er is inderdaad niets in de tekst van de besluiten van 26 en 31 Maart 1920, dat enige discriminatie zou kunnen rechtvaardigen.

De tekst kent zeer uitdrukkelijk de prijsvermindering toe aan « de soldaten oorlogsverminkten en -invaliden en aan de geleiders van die soldaten die blind of gebrekkelijk zijn ».

De wet van 23 Juli 1926 heeft de vroeger door de Minister van Spoorwegen uitgeoefende bevoegdheid tot vaststelling der tarieven overgedragen aan de Raad van Beheer der Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen, behoudens het recht der Regering, verlagingen te eisen en verhogingen te verbieden.

Het afleveren der verminderingsskaarten bleef echter, ook na 1926, het werk der Regering. Bij de vernieuwing der kaarten na de bevrijding, hadden de ministeriële diensten, zonder enige wettelijke grondslag, allerlei bijkomende voorwaarden uitgevonden in verband met de burgertrouw, zelfs tegenover personen, waarvan het dossier door de Krijgsauditeur zonder gevolg was geclasseerd en die zelfs niet op de epuratielijst waren gebracht.

De illegaliteit van deze misbruiken wordt door het arrest duidelijk vastgesteld.

J. D. M.

HOF VAN ASSISEN DER PROVINCIE WEST-VLAANDEREN

17 December 1949.

Voorzitter : M. Vanhoy, raadsheer.

Rechters : MM. Gerniers en Eeman.

O. M. : M. Dewulf.

Advocaat : Mr. Sabbe.

Verjaring (in strafzaken). — Stuiting van de verjaring van het recht tot strafvordering ten aanzien van een strafbaar feit door een stuitende daad betreffende een ander daarmede in innig verband staande strafbaar feit door een ander persoon begaan.

De verjaring van het recht tot strafvordering tegen de vrouw, die haar vrucht heeft laten afdrijven (het wanbedrijf gesteld in art. 351 W. v. S.) werd binnen

de wettelijke termijn regelmatig gestuit door het inleidend requisitorium van de Procureur des Konings strekkende tot het instellen van een gerechtelijk onderzoek tegen de vruchtafdrijver wegens de in artikelen 350, 352 en 353 strafbaar gestelde feiten.

Het door de vrouw gepleegde feit, als bedoeld in art. 351 W. v. S., maakt het passief aspect uit van de actieve daad van de vruchtafdrijver, aangeklaagd in het requisitorium van de Procureur des Konings en strafbaar gesteld in de artikelen 350 en 353 W. v. S., zodat, ofschoon het bij art. 351 W. v. S. strafbaar gesteld feit niet in voormeld requisitorium werd genoemd en dit feit een misdrijf oplevert, onderscheiden van het in art. 351 W. v. S. bedoelde, het innig verband tussen deze beide misdrijven ten gevolge heeft, dat de stuiting van de verjaring ten aanzien van de vruchtafdrijver ook de stuiting van de verjaring medebrengt ten aanzien van het door de vrouw gepleegde feit.

O.M. t/ S.

.....
En beslissende betreffende de besluiten genomen door de beschuldigde II (vrouw, die haar vrucht heeft laten afdrijven) :

Overwegende dat de verjaring van de strafvordering ten laste van II wegens inbreuk op artikel 351 van het Strafwetboek regelmatig gestuit werd binnen de wettelijke termijn, namelijk door het inleidend rekvisitorium van de Procureur des Konings dd. 17 Juli 1948;

Overwegende dat dit rekvisitorium strekt tot het instellen van een gerechtelijk onderzoek wegens inbreuk op de artikelen 350, 352 en 353 van het Strafwetboek en de ganse strafbare bedrijvigheid van de dader der vruchtafdrijvingen omvat;

Overwegende dat in de loop van het gerechtelijk onderzoek de schuld van II bij het plegen der inbreuk, voorzien bij artikel 351 van het Strafwetboek aan de dag werd gebracht; dat deze door II gepleegde inbreuk het passief aspect uitmaakt van een uiting der actieve strafbare bedrijvigheid, omvat in het rekvisitorium d.d. 17 Juli 1948 en voorzien bij artikels 350 en 353 van het Strafwetboek, zodat, hoewel de inbreuk op artikel 351 van het Strafwetboek in het rekvisitorium d.d. 17 Juli 1948 niet werd voorzien en deze inbreuk een onderscheiden misdrijf van dit, voorzien bij artikel 350 van het Strafwetboek uitmaakt, het bestaan van een zeer innig verband tussen de beide misdrijven tot geen ernstige betwisting aanleiding kan geven;

Dat hieruit moet worden afgeleid dat de handelingen die, zoals het rekvisitorium van de Heer Procureur des Konings, d.d. 17 Juli 1948, van aard zijn om de verjaring van de strafvordering jegens de vruchtafdrijver te stuiten, ook de verjaring onderbreken jegens de vrouw, die zich tot het strafbaar ingrijpen van de vruchtafdrijver leende en wegens dit misdrijf door samenhang ervan met de misdrijven gepleegd door de vruchtafdrijver naar dit Hof van Assisen verwezen werd;

.....
NOOT : De strafrechtspleging van de zaak waarop het hierboven vermeld arrest betrekking heeft kan, in verband met de opgeworpen verjaring, als volgt worden samengevat : naar aanleiding van het verdacht overlijden van een vrouw, vorderde de Procureur des Koning, op 17 Juli 1948, een gerechtelijk onderzoek ten laste van « onbekende », wegens vrucht-

afdriving met dodelijke afloop, gepleegd op de persoon van een vrouw die daarin had toegestemd, misdaad voorzien door de artikelen 350, 352 en 353 W. v. S. Deze allereerste rechtsgeldige stuitingsakte van de verjaring der openbare vordering bedoelde dus niet het wanbedrijf, voorzien door artikel 351 W. v. S., te weten : de vruchtafdrijving welke de vrouw op haar persoon vrijwillig pleegt of laat plegen. Het verder onderzoek leidde tot de vereenzelviging van verscheidene vrouwen, die zich tot vruchtafdrijvingen hadden geleend, en die op hun persoon gepleegd werden door dezelfde persoon, intussen door de Procureur des Konings in verdenking gesteld. Wat deze vrouwen betreft, bleken de door hen gepleegde wanbedrijven van meet af aan verjaard, bij uitzondering echter van één enkel geval, gepleegd in December 1945 of Januari 1946, mits bleek dat een daad van onderzoek of van vervolging ingesteld was vóór einde December 1948 of ten laatste vóór einde Januari 1949.

Welnu, in onderhavig geval was het slechts in Januari 1949 dat bedoelde vrouw in verdenking gesteld werd wegens het wanbedrijf, voorzien bij art. 351 W. v. S., wetsbepaling welke tot dan toe in de rechtspleging nergens toepassing had gevonden.

De vraag werd dan ook gesteld of in dit geval de eerste rechtsgeldige daad van onderzoek of van vervolging, ingesteld in zake de misdaad voorzien bij de artikelen 350, 352 en 353 W. v. S. ten opzichte van de vruchtafdrijver — d.i. de vordering tot onderzoek d.d. 17 Juli 1948 —, beschouwd kon worden als rechtsgeldige stuitingsakte van de verjaring der publieke vordering in zake het wanbedrijf, voorzien bij artikel 351 W. v. S. ten opzichte van de vrouw?

Het lijdt geen twijfel dat de misdaad, bedoeld bij de artikelen 350, 352 en 353 W. v. S., een bijzonder misdrijf is, dat van het wanbedrijf, voorzien bij artikel 351 W. v. S., wel te onderscheiden is, zodanig dat de vrouw, die met haar toestemming op haar persoon de vruchtafdrijving laat plegen, noch de mededaadster, noch de medeplichtige wordt van de vruchtafdrijver (zie o.m. Nijpels en Servais, sub. art. 353, n° 3).

Zulks neemt echter niet weg dat het door haar gepleegde wanbedrijf en de misdaad, gepleegd door de vruchtafdrijver, beide betrekking hebben op feiten, die met elkaar innig verband houden.

Het Hof van Assisen heeft in onderhavig geval deze bijzondere verknochtheid vastgesteld en aangenomen dat de vordering tot onderzoek van de Procureur des Konings d.d. 17 Juli 1948 de verjaring van de publieke vordering geldig gestuit had, niet alleen ten opzichte van de vruchtafdrijvingen, gepleegd op verscheidene vrouwen, die zich daartoe hadden geleend, maar ook aangaande één enkel geval waarin één dezer vrouwen de vruchtafdrijving op haar persoon had laten verrichten, binnen de termijn van minder dan drie jaar vóór 17 Juli 1948.

Deze rechtspraak blijkt enigszins af te wijken van het principe luidens hetwelk de stuitingsakten van de verjaring slechts gevolg hebben, wat betreft de feiten waarop ze betrekking hebben, ten opzichte van om het even welke persoon vallende onder de publieke vordering uit deze feiten geboren, terwijl zij echter geen enkel gevolg hebben ten opzichte van andere feiten, die van de eerste volkomen onderscheiden zijn, al worden deze laatste terzelfdertijd met de eerste vervolgd.

Er dient nochtans te worden opgemerkt dat het Hof van Verbreking bij een arrest d.d. 24 December 1917 (Pas. 1918, I, 166) ter zake van diefstal en heling reeds aangenomen heeft dat, zo de heling een onderscheiden wanbedrijf is van dit waarmede de

geheele zaak verkregen werd, deze twee misdrijven echter een geheel van feiten kunnen betreffen, die met elkaar zodanig innig verband houden dat de daden van onderzoek of van vervolging ten opzichte van de ene als stuitingsakten van de verjaring ten opzichte van de andere dienen te worden beschouwd; die verknochtheid wordt door de rechter over de feiten op in cassatie onaantastbare wijze beoordeeld.

Het Hof van Verbreking blijkt die rechtspraak in zekere mate te hebben bevestigd bij zijn arresten d.d. 8 October 1934 (R. D. P. 1934, blz. 942) en d.d. 21 December 1938 (R. D. P. 1939, blz. 453).

J. M.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

1e Kamer. — 16 November 1949.

Voorzitter : M. Heyse.

Raadsheren : MM. Scheyvaerts en Rutsaert.

Advocaat-Generaal : M. Van den Eynde de Rivieren.

Advocaten : Mrs. L. Van Scharen en E. Ooms.

Verzekering tegen oorlogsschade. — Betekenis van het begrip « schade uit binnenlandse onlusten ».

Onder schade uit « binnenlandse onlusten » gesproken, valt niet enkel de schade voortvloeiende uit krijgsv verrichtingen, doch ook de schade welke het gevolg is van binnenlandse onlusten, die hun oorsprong vinden in of in rechtstreeks verband staan met de oorlogstoestand, dus ook onlusten die de uiting waren van ontevredenheid van een gedeelte van de bevolking over het in vrijheid stellen van personen, die verdacht werden geheuld te hebben met de vijand.

Daaronder zijn begrepen feiten, welke plundering en beschadiging van eigendommen van de verzekerde opleverden, wanneer die feiten niet alleenstaand waren in de betrokken gemeente en zelfs niet in het land en welke de openbare macht en het wettelijk gezag niet bij machte waren te verhinderen, zodat de binnenlandse orde werkelijk gestoord werd.

Binnenlandse onlusten onderstellen niet noodzakelijk een beweging, die tegen het wettelijk gezag gericht is.

S. W. Antwerpse Verzekering tegen Oorlogsisico t/ Brouwers J. A.

Gezien het op 19 April 1946 ingesteld hoger beroep tegen een vonnis van 14 Maart 1946 van de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen;

Overwegende dat dit hoger beroep ontvankelijk is;

Overwegende dat het door beroepene ingesteld geding er hoofdzakelijk toe strekt beroepster te horen veroordelen tot betaling van een bedrag van 135.820,50 frank, op grond van de tussen partijen gesloten overeenkomst van verzekering tegen oorlogsschade, ter vergoeding van de door beroepene op 17 Mei 1945 geleden schade, tengevolge van door hem als binnenlandse onlusten en oproer bestempelde feiten;

Overwegende dat de eerste rechter van oordeel geweest is dat de schade werkelijk onder toepassing valt van de verzekeringsovereenkomst en dienvolgens de schatting van de schade bevolen heeft;

Overwegende dat beroepster in hare besluiten aan bedoelde schade het karakter ontkent van « schade door binnenlandse onlusten of oproer veroorzaakt », welke laatste, naar haar bewering, gekenschetst wor-

den « door een politiek opzet of een geest van verzet tegen het gezag of door aanspraken tegen de regering, tegen een andere volksstand of een andere partij »;

Overwegende dat ter zake niet betwist wordt dat de feiten, die op 17 Mei 1945 te Ekeren de beschadiging en plundering van de eigendom van beroepene meebrachten geen alleenstaande feiten waren, dat volgens het proces-verbaal van de Rijkswacht zij deel uitmaakten van een reeks dergelijke feiten door betogers gepleegd; dat verder ook niet betwist wordt dat dergelijke gebeurtenissen voorvielen in omliggende gemeenten en ten andere in dezelfde periode in verschillende streken over geheel het land; dat zij de uiting waren van een gevoel van mistevredenheid van een gedeelte van de bevolking wegens de vrijstelling van personen, welke ervan verdacht werden met de vijand te hebben geheuld, onder welke personen beroepene te onrechte blijkt te zijn gerekend geworden;

Overwegende dat dergelijke feiten ontegenzegglijk onder het begrip « binnenlandse onlusten » begrepen zijn (zie M. Picard et A. Besson : *Traité gén. des assurances terrestres* en dr. fr., Parijs 1940, Bd. II, Nr. 45, bl. 107). Ces expressions: guerre civile, émeutes et mouvements populaires comprennent en réalité tous les troubles intérieurs; si elles se différencient par l'importance ou la gravité du trouble, elles présentent ce caractère commun d'un état de fait où l'ordre interne n'est plus respecté... Quant aux mouvements populaires ce sont toutes les manifestations de foule qui, sans qu'il y ait révolte contre l'ordre établi, révèlent cependant une agitation des esprits et se caractérisent par un désordre et des actes illégaux »;

Overwegende dat binnenlandse onlusten niet noodzakelijk een beweging onderstellen, die tegen het wettelijk gezag zou gericht zijn; dat dergelijke gebeurtenissen voorhanden zijn wanneer, zoals in casu, een deel van de bevolking tegen een ander deel ervan of tegen individuen optreedt, op zulke wijze dat de openbare macht en het wettelijk gezag niet bij machte zijn ze te verhinderen, en de binnenlandse orde werkelijk gestoord is;

Overwegende dat volgens de door de partijen ondertekende polis van verzekering, onder oorlogsschade verstaan wordt « schade veroorzaakt door oorlog of oorlogsgeweld, binnenlandse onlusten, oproer, daden verricht bij een juiste of onjuiste uitvoering van een last van enige militaire macht of krachtens door de militaire macht vastgestelde verordening, en diefstal en plundering bij eventuele evacuatie »;

Overwegende dat, waar partijen als oorlogsschade bestempelen schade uit « binnenlandse onlusten » gesproken, zij de binnenlandse onlusten bedoeld hebben, die het rechtstreeks gevolg zijn van de oorlog; dat het bij deze termen niet enkel gaat over schade, voortvloeiende uit krijgsv verrichtingen, doch over binnenlandse onlusten, die hun oorsprong vinden in of in rechtstreeks verband staan met de oorlogstoestand; dat zulks in zake wel het geval is, gezien de beweerde schade door binnenlandse onlusten veroorzaakt werd, die een volksreactie waren tegen degenen, die tijdens de zopas eindigende oorlog met de vijand hadden geheld;

Overwegende dat het ter zake niet doeltreffend is aan te merken dat beroepene het feit als « plundering » aan zijn verzekeraar zou hebben aangegeven of dat in het proces-verbaal van de rijkswacht het feit als « samenscholing gevolgd van een niet geoorloofde betoging met in stukken slagen en verbranden van de meubelen op de openbare weg » zou zijn vermeld, of dat bij de parlementaire besprekingen, betreffende de opheffing ter zake van het decreet van 10 vende-

miaire. Jaar IX de besproken feiten als «laakbare handelingen, uitspattingen, plunderingen of opstoten» zouden bestempeld zijn geweest;

Overwegende dat aan onderhavige feiten hun juist karakter moet gegeven worden, zoals het uit het onderzoek van de zaak voortkomt en met betrekking tot de bedoeling der partijen bij het sluiten van de besproken verzekeringsovereenkomst; dat deze gegevens er toe leiden te besluiten, zoals hierboven aangewezen, dat de schade, als onder toepassing vallende van gezegde overeenkomst, moet beschouwd worden.

Om deze redenen :

Het Hof, gezien art. 24 der Wet van 15 Juni 1935, waarvan toepassing werd gedaan,

Rechtdoende op tegenspraak,

Ontvangt het beroep, verklaart het ongegrond; bevestigt dienvolgens het vonnis a quo en veroordeelt beroepster in de kosten van beroep.

NOOT. — Zie ook scheidsrechterlijk vonnis van Antwerpen, 4-9-1947, R.W. 1947-1948, 392; Hof Brussel, 5-5-1948, R.W. 1947-1948, 1150.

HOF VAN BEROEP TE GENT

4e Kamer. — 14 Juli 1949.

Voorzitter : M. Van Winckel.

Raadsheren : MM. Lagae en Van den Abeele.

Advocaat-Generaal : M. Bohyn.

Advocaten : Mrs. Claeys, Vanden Berghe en de Jaeghere.

Verkeer. — Gevaarlijke snelheid. — Niet onmiddellijk met volle kracht remmen bij onvoorzichtige manoeuvre van het slachtoffer.

Het rijden met een snelheid van ruim 100 Km. per uur op verbindingswegen tussen gemeenten, met lokaal karakter en landelijk verkeer, moet als gevaarlijk worden aangemerkt.

Bij het waarnemen van een onvoorzichtige manoeuvre van een weggebruiker (in casu het naar links afwijken van het fietsende slachtoffer) begaat de autobestuurder een onvoorzichtigheid, indien hij niet onmiddellijk met volle kracht remt.

O. M. en Vervaecke t/ Cuvelier.

Overwegende dat beklaagde, de burgerlijke partij en het openbaar ministerie tijdig en op geldige wijze in hoger beroep gekomen zijn;

Ten aanzien der strafvervolgning :

Overwegend dat door het onderzoek en de behandeling der zaak vóór het Hof het feit ten laste van beklaagde bewezen is gebleven, zoals het door de eerste rechter als bewezen werd aangezien;

Overwegend dat het inderdaad geen twijfel laat dat, zo de echtgenote Vervaecke in de eerste plaats het slachtoffer is geweest van haar eigen onvoorzichtigheid, beklaagde niettemin tot het verwekken van het ongeval heeft bijgedragen;

Overwegen dat, naar het oordeel van het Hof, de verantwoordelijkheid van beklaagde op een dubbele fout berust : overdreven snelheid en te laat volledig remmen;

Overwegend dat het vast staat dat beklaagde met

een snelheid gereden heeft van ruim 100 Km. per uur; dat, behalve enkele speciaal aangelegde wegen van groot verkeer, 's rijks weggennet zich tot zulke snelheden niet leent; dat in het bijzonder op tussen-gemeentelijke verbindingswegen met meer lokaal karakter en landelijk verkeer, zoals deze waar het ongeval zich heeft voorgedaan, een snelheid van 100 Km. op zich zelf als gevaarlijk voorkomt;

Overwegend anderzijds dat beklaagde aan deskundige Tuypens heeft toegegeven, dat hij de wielrijdster geleidelijk naar links heeft zien afwijken maar dat, in de onwetendheid van het bestaan van een zijweg op die plaats en dus niet vermoedend dat het slachtoffer de weg ging oversteken, hij er zich vooreerst toe beperkt had licht te remmen, om slechts later, toen hij de vrouw bepaald links zag inkeren, ten volle zijn remtoestellen in werking te brengen;

Overwegend dat die handelwijze als een onvoorzichtigheid moet worden bestempeld; dat, bijzonder waar beklaagde zo snel reed, hij op de eerste beweging der wielrijdster naar links uit volle kracht had behoren te remmen;

.....

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e Kamer bis — 31 Mei 1949.

Voorzitter : M. Van Hal.

Rechters : M.M. Verhaegen en Sury.

Advocaten : Mrs. J. de Schryver en Van Nieuwenburgh.

Buitengewoon huurrecht. — Art. 5 van de huishuurwet verbiedt niet alleen de overdracht van de huurverlenging doch ook onderverhuring. — Persoonlijk karakter van het wettelijk verlengingsrecht. — Onderverhuring grond voor intrekking van de wettelijke huurverlenging.

De huurder, die ingevolge de wettelijke huurverlenging, het gehuurde verder in genot heeft, ontleent zijn recht niet meer aan een overeenkomst, doch enkel aan een wetsbepaling, die de wil der partijen vervangt. Deze wetsbepaling doet slechts een persoonlijk recht voor de huurder ontstaan.

De bepaling van art. 1717 B.W. kan enkel toepassing vinden wanneer partijen door een vrij aangegane overeenkomst verbonden zijn, doch niet wanneer de huurder het genot heeft van het gehuurde krachtens een wetsbepaling, die in plaats van de wil van partijen treedt.

Gelet op het persoonlijk karakter van de wettelijke huurverlenging, verbiedt art. 5 van de Huishuurwet niet alleen de overdracht van de huurverlenging, doch ook onderverhuring van krachtens de huurverlenging in genot gehouden ruimten.

De tegenovergestelde opvatting in het vonnis a quo zou ten gevolge hebben, dat de verhuurder ten aanzien van de door de hoofdhuurder onderverhuurde ruimten nooit gebruik zou kunnen maken van het hem bij artikel 4, 2 en 3 van de Huishuurwet toegekende recht, terwijl de hoofdhuurder door die onderverhuring te kennen geeft, dat hij die ruimte persoonlijk niet meer nodig heeft.

De huurder, die door hem krachtens wettelijke huurverlenging in genot gehouden ruimten niet meer zelf gebruikt, doch onderverhuurt, handelt in strijd met zijn verplichting om de door hem niet meer benodigde ruimten ter beschikking van verhuurder te stellen, zodat de intrekking van de wettelijke

huurverlenging geboden is, zulks niet alleen ten aanzien van de onderverhuurde ruimten, doch voor het gehuurde in zijn geheel.

Dubois t/ Vanoffelen.

Overwegende dat bij dagvaarding van 7 Januari 1949 beroepster beroepene dagvaardde ten einde zich de wettelijke huurverlenging te horen onttrekken wegens inbreuk op art. 5 huishuurwet en niet-betaling van de verschuldigde huur;

1. Betreffende het verbod van onderverhuur.

Overwegende dat de eerste rechter de eis van beroepster afwees; dat hij aanneemt dat de hoofdhuurder tijdens de huurverlenging mag onderverhuren en dat de bepalingen van art. 5 enkel het gevolg hebben dat, in geval van vertrek van de hoofdverhuurder, de onderhuurder het voordeel der wettelijke huurverlenging niet zal kunnen invoeren;

Overwegende dat beroepster hiertegen terecht aanvoert dat de huurder, die van de wettelijke huurverlenging geniet, over de in huur genomen ruimten beschikt, niet meer ingevolge een overeenkomst, doch enkel ingevolge een wetsbepaling, die de wil der partijen vervangt; dat deze wetsbepaling slechts een persoonlijk recht van de huurder schept;

Overwegende dat de bepaling van art. 1717 B.V. slechts toepassing kan vinden, wanneer partijen door een vrij aangegane overeenkomst verbonden zijn, doch niet wanneer de huurder de in huur genomen ruimten betreft ingevolge een wetsbepaling, die aan de wil der partijen wordt opgelegd (Verbr. 13-1-1927, Pas. 1927, I, 123; La Haye en Vankerckhove n° 122);

Overwegende weliswaar dat art. 5 van de huishuurwet enkel bepaalt dat het genot van de verlenging niet kan worden overgedragen; dat er juridisch een onderscheid dient gemaakt te worden tussen overdracht van huur en onderverhuur, doch dat de rechtsleer en rechtspraak steeds het persoonlijk karakter van de huurverlenging in het licht hebben gesteld met het gevolg dat de onderverhuur bij verlenging ook verboden is;

Om deze redenen,

De Rechtbank, rechtdoende in hoger beroep;
Ontvangt het hoger beroep en verklaart het gegrond;
Doet het bestreden vonnis te niet en, doende wat de eerste rechter had moeten doen, zegt voor recht dat de wettelijke huurverlenging aan beroepene onttrokken wordt voor de ruimten, door hem betrokken in eigendom, gelegen Korte Gasthuisstraat, 26, n.l. gelijkvloers met winkel en de eerste verdieping;
Veroordeelt beroepene, enz.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE VEURNE

3 November 1949.

Voorzitter : M. Devos de Moldergem.
Rechters : MM. Delaere en Valcke.

Echtscheiding. — Beledigende feiten, gebeurd vóór de verzoening tussen partijen, als gronden voor de tegenvordering tot echtscheiding.

Beledigende feiten, die zich hebben voorgedaan vóór de verzoening tussen partijen, kunnen in aanmerking komen als gronden voor de tegenvordering tot echtscheiding, nu deze tegenvordering onvankelijk

werd verklaard niet op grond van deze feiten, doch omdat de hoofdeis tot echtscheiding daartoe een voldoende reden opleverde.

S. t/ V.

Gezien het in deze zaak door deze rechtbank op tegenspraak tussen partijen gewezen tussenvonnis, 24 Maart 1949 geboekt, waarbij, vooraleer ten gronde recht te doen, eiser in de tegenvordering toegelaten werd tot het bewijs van 4 feiten, die als zware beledigingen worden aangewreven aan eiseres in de hoofdvordering;

Gezien het proces-verbaal van rechtstreeks getuigenverhoor, gehouden op dertien Juni 1949, geboekt, de aangehaalde stukken aan de rechtbank voorgelegd bij regelmatige uittreksels;

Gezien (.....);

Aangezien de hoofdvordering en de tegeneis ertoe strekken de echtscheiding tussen partijen toe te laten;

Dat partijen in het huwelijk zijn getreden voor de ambtenaar van de burgerlijke stand te Leisele op 27 April 1943;

Ten gronde :

Aangezien het op 13 Juni 1949 gehouden getuigenverhoor het bewijs heeft gebracht van de feiten, omschreven sub numeris 1 en 4 in het tussenvonnis van 24 Maart 1949, dewelke zwaar beledigend zijn voor eiser in de tegenvordering, en voldoende grond tot echtscheiding opleveren naar luid van artikel 231 van het burgerlijk wetboek;

Aangezien de omstandigheden, dat deze feiten zich hebben voorgedaan vóór de verzoening tussen partijen in dato 13 Juni 1947, niet belet dat zij in aanmerking komen als grond tot echtscheiding, geformuleerd bij tegenvordering, vermits deze tegeneis onvankelijk verklaard werd niet om wille van deze feiten, maar wel omdat de hoofdeis tot echtscheiding daartoe een voldoende reden uitmaakt;

Aangezien het vroeger slecht gedrag van eiseres in de hoofdvordering als een van de redenen van ernstige onenigheid tussen de echtgenoten dient te worden beschouwd;

Dat deze omstandigheid nochtans de verlating van de echtelijke woning door de vrouw kort na de verzoening in Juni 1947 niet helemaal verklaart;

Aangezien de werkelijk aanhoudende scheiding tussen de echtgenoten sedert de verlating der woning, veeleer het gevolg is van het niet ontkende feit, dat een zekere R.A., benevens een meid, het echtelijk huis betrekken, hetgeen als zwaar beledigend voor eiseres voorkomt en van voldoende aard is om de hoofdeis gegrond te verklaren;

Gelet op artikelen 2, 30, 34 35, 36, 37, 40, 41 en 68 van de wet van 15 Juni 1935;

Om deze redenen :

De rechtbank, wijzend in burgerlijke zaken, in eerste aanleg, op tegenspraak tussen partijen, en alle verdere of strijdige besluiten afwijzend;

Gehoord dhr procureur des Konings in zijn tegenstrijdig advies;

Dienvolgens laat de echtscheiding tussen de partijen toe ten nadele van iedere partij;

.....

NOOT. — Sic : Les Nouvelles, V° Du Divorce et de la Séparation de Corps, T. II, n° 642; Contra : A. Piérard, Divorce et Séparation de Corps, éd. 1928, T. II, p. 64, n° 489, in fine.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ST. NIKLAAS

1e Kamer. — 6 December 1949.

Voorzitter : M. Dirix.
Rechtsers : MM. Blauwaert en Maes.
Referendaris : M. L. Thuysbaert.
Advocaat : Mr. J. Maillet.

Burgerlijke rechtsvordering. — Ontvankelijkheid. — Voorbarig ingestelde rechtsvordering. — Geen rechtsvordering zonder recht.

De vordering tot benoeming van een vereffenaar, ingesteld vóór het verstrijken van de termijn, voor dewelke een vennootschap is opgericht, is niet ontvankelijk.

Voor het instellen van een rechtsvordering is niet voldoende, dat eiser daarbij belang heeft, doch daarenboven vereist dat hij een recht heeft.

In casu nog geen geschil tussen partijen.

L. Lutz t/ Ven. o. gem. naam Lutz Gebroeders

Gezien het exploit van rechtsingang van 18 October 1949, betekend door het ambt van deurwaarder Aimé Van Puyvelde, te St. Niklaas ;

Aangezien de eis er toe strekt « te horen zeggen voor recht dat, ingevolge notariële akte van constitutie, de maatschappij onder gemeenschappelijke naam «Lutz Gebroeders», eindigt op 31 December 1949 en dat, op voormelde datum, tot de verdeling en vereffening ervan zal worden overgegaan; gedaagden, als vereffenaar te horen aanstellen : Mter Raphaël De Schrijver, advocaat te St. Niklaas, er wonende Plezantstraat, 85, met opdracht : 1° de vereffeningstoestand der vennootschap onder gemeenschappelijke naam «Lutz Gebroeders» te publiceren evenals zijn aanstelling; 2° op 1 Januari 1950, inventaris op te maken; 3° alle lopende schulden te vereffenen, alle schuldvorderingen te innen en alle lopende contracten uit te voeren; 4° over te gaan tot de realisatie van het roerend en onroerend bezit der vennootschap, hetzij bij verdeling in natura, in geval van akkoord, hetzij bij verkoop; 5° de verdeling en vereffening van het batig saldo tussen de vennoten, elk voor de helft, uit te voeren; gedaagde te horen veroordelen tot betaling der gerechtskosten; dit alles bij vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niettegenstaande verzet of beroep en zonder borg » ;

Aangezien aanlegger tot staving van zijn eis aanvoert dat hij met tweede gedaagde, blijkens akte verleden voor notaris Octaaf De Schepper, te St. Niklaas, dd. 12 Juli 1929, een vennootschap onder gemeenschappelijke naam heeft opgericht onder de benaming «Lutz Gebroeders», met maatschappelijke zetel te St. Niklaas, thans Plezantstraat, 250, en tot voorwerp hebbende : dozenfabriek, drukkerij en papierhandel ;

dat de maatschappij gesticht werd voor de duur van twintig jaar en zes maanden, ingaande op 1 Juli 1929 en, bijgevolg, ten einde lopende op 31 December 1949 ;

dat elke vennoot de helft in de maatschappij bezit ;

dat hij, aanlegger, nu reeds aan gedaagden de benoeming voorstelt van Meester R. De Schrijver, advocaat te St. Niklaas, als vereffenaar, met in functie treding op 31 December 1949 ;

dat de taak van de vereffenaar zou bestaan in het opmaken van inventaris, het vereffenen en betalen van alle lopende schulden, het afwerken van de lo-

pende contracten, het innen van de schuldvorderingen, het te gelde maken van alle activa-posten, zo roerende als onroerende, met verdeling van het batig saldo tussen de vennoten ;

dat bovendien de vereffenaar zal dienen over te gaan tot de publicatie van de vereffeningstoestand der vennootschap en van zijn eigen benoeming ;

dat aanlegger de benoeming van een vereffenaar reeds nu vordert ten einde op 1 Januari 1950 een vereffenaar in functie te zien die aangesteld bij vonnis dat kracht van gewijsde zal verkregen hebben, met absolute zekerheid op 1 Januari 1950 zijn taak en opdracht onmiddellijk zal kunnen aanvatten en uitvoeren ;

dat deze benoeming op de datum van heden geen nadeel berokkent aan de gedaagden, daar de opdracht en uitvoering slechts zal aanvangen op 1 Januari 1950 ;

dat de tweede gedaagde steeds ontkennend heeft geantwoord op elk verzoek ;

dat de boekhouding en de daarbij horende documenten steeds, en ook nu nog, ter zijne inzage lagen en nog liggen ;

Aangezien de tweede verweerder op de eis antwoordt dat de onderhavige rechtsvordering een actio ad futurum is en als dusdanig ontvankelijk en alleszins ongegrond ;

dat de vennootschap op het huidig ogenblik haar normaal leven voortzet en dat eerst op 31 December aanstaande haar bedrijvigheid krachtens de oprichtingsakte een einde moet nemen ;

Aangezien de tweede gedaagde, bij wedereis, besluit dat de rechtbank zou zeggen voor recht dat aanlegger, die al de bescheiden der vennootschap onder zich houdt, gehouden is deze voor nazicht mede te delen aan verweerder, bijgestaan door deskundigen naar zijn keuze ;

Over de hoofdeis :

Aangezien vaststaat dat de vennootschap onder gemeenschappelijke naam «LUTZ GEBROEDERS» gevestigd te St. Niklaas, werd opgericht bij akte, verleden voor notaris Octaaf De Schepper te St. Niklaas, in d° 10 Juli 1929, voor een termijn, aanvang nemend op 1 Juli 1929 en eindigend op 31 December 1949 ;

Aangezien er uit volgt en ten andere niet wordt betwist, dat de vennootschap, op het huidig ogenblik haar normaal bedrijfsleven voortzet ;

dat tot de rechtbank geen vordering wordt gericht tot vervroegde ontbinding van de vennootschap en vereffening ervan ;

dat het in vereffening gaan en de aanstelling van een of meer vereffenaars het normaal en noodzakelijk gevolg zullen zijn van het verstrijken op 31 December 1949 van de termijn, die bij de oprichting, als duur der vennootschap door partijen werd bepaald ;

Aangezien er op het huidig ogenblik geen geschil bestaat tussen partijen en ook niets bewijst dat partijen het oneens zullen zijn wanneer het moment zal aangebroken zijn, waarop een vereffenaar zal moeten aangesteld worden ;

dat er uit volgt dat aanlegger geen « recht » heeft om nu reeds de benoeming van een vereffenaar te vorderen, al kan hij hierbij wel belang hebben, b.v. opdat, zoals hij opmerkt, de werkzaamheden van vereffening reeds op 1 Januari 1950 zouden kunnen aanvangen ;

Maar aangezien de eis, die niet steunt op een « recht », maar alleen op een louter belang, dat niet tot subjectief recht is verheven, niet ontvankelijk is,

omdat er geen rechtsvordering kan zijn, waar geen « recht » is, daar de eis slechts de vorm is, waarin de rechtsvordering voor de rechtbank gebracht wordt (Van Bauwel, Burg. Procesrecht, I, bl. 229, n° 158) ;

Aangezien de eis dienvolgens hic et nunc onontvankelijk is ;

Over de wedereis :

Aangezien, de hoofdeis niet ontvankelijk zijnde, er uit volgt dat de wedereis eveneens onontvankelijk is ;

Om deze redenen :

De Rechtbank, gelet op de artikelen 2, 36, 37 en 41 van de wet van 15 Juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken, recht doende op tegenspraak, alle verdere of strijdige besluiten van de hand wijzende, verklaart én de hoofdeis én de wedereis onontvankelijk ; wijst beide af ; kosten ten laste van de aanlegger.

BIBLIOGRAPHIE

Les Nouvelles. — Procédure pénale. — Tome II. — Vol. II. — Maison Ferdinand Larcier, Brussel. — 1949.

Na de drie delen die reeds in « Les Nouvelles » werden gewijd aan de strafvordering en die wij bespraken in het Rechtskundig Weekblad, jaargang 1947-1948, kol. 172 en 1005, is thans een vierde deel verschenen, Tome, II, Vol. II, waardoor echter de stof nog niet volledig uitgeput is, want in dit deel wordt nog de verschijning aangekondigd van een Tome III die binnenkort zal worden uitgegeven.

Het thans verschenen deel bevat een reeks hoofdstukken gewijd aan afzonderlijke onderdelen van de strafvorderingen het strafapparaat, hoofdstukken waarvan de uitwerking toevertrouwd werd aan enkele van onze meest hoogstaande juristen.

Na een beknopt commentaar van art. 448 tot 464 van het Wetboek van Strafvordering, betreffende de procedure ter zake van valsheid in geschriften, door de Heer Rechter Warlomont, heeft de Heer Prof. Jean Constant, advocaat-generaal bij het Hof van Beroep te Luik, verschillende kapitels voor zijn rekening genomen, namelijk de misdaden bedreven door rechters, de delicten strijdig met de eerbied verschuldigd aan gevestigde overheden, de bijzondere wijze waarop in strafrechtelijke zaken het getuigenis wordt ingewonnen van prins en van zekere hoge staatsambtenaren, de bijzondere regelen betreffende de herkenning van de eenzelve van veroordeelden, die ontvlucht en achterhaald zijn, de rechtspleging in geval van vernieling of wegneming van de stukken of van het vonnis aangaande een zaak.

De toepassing van deze bijzondere hoofdstukken van het Wetboek van strafvordering komt slechts zelden voor in de praktijk. De Heer Jean Constant, waarvan men de uitgebreide kennis en de wetenschappelijke nauwgezetheid zo zeer waardeert, heeft al deze onderwerpen tot in het uiterste doorgedrongen en in klare uiteenzettingen de gegevens der rechtsleer en rechtspraak geordend.

De Heer Rechter W. Du Jardin heeft het hoofdstuk behandeld betreffende de regeling van rechtsgebied en de verwijzing naar een andere rechtbank en heeft uit de dichte rechtspraak van het Hof van Verbreking op dit stuk het essentiële afgeleid om de tekst van het wetboek toe te lichten.

Aan de zo belangrijke instelling van het strafregister heeft de Heer Pomba, adjunct administrateur der openbare veiligheid een kort hoofdstuk gewijd, waarna op zeer uitvoerige wijze de Heer Procureur-Generaal Prof. Hermann Bekaert de stof heeft behandeld van het eerherstel der veroordeelden, waarin wij het eerste uitvoerig commentaar van de Belgische wetgeving en rechtspraak op dit gebied vinden.

Een zakelijke uiteenzetting van de hand van de Heer Advocaat-Generaal Van Durme betreffende het gebruik der talen in strafzaken besluit de reeks hoofdstukken gewijd aan de bijzondere onderwerpen.

Een van de voornaamste verdiensten van de verschillende delen, die reeds in « Les Nouvelles » zijn verschenen bestaat in de uiteenzetting van het vergelijkend recht op het gebied der behandelde stof.

In het tweede deel van Tome I had Mr S. Sasserath een uitvoerige uiteenzetting gegeven van de verschillende typen van strafrechtelijke regelingen, namelijk het liberaal continentaal type, zoals dit voorkomt in Frankrijk, Nederland en Zwitserland; het type der totalitaire staten en het type der Angelsaksische wetgeving in Engeland en de Verenigde Staten. Hij had daarbij een reeks uiterst interessante wetenswaardigheden in het midden gebracht betreffende zekere hoofdstukken van de procedure in het vergelijkend recht, o.a. de voorlopige hechtenis en de uitlevering. Niettegenstaande de zeer grondige ontleding, die in deze uiteenzettingen voorkwam, bleef toch Mr Sasserath hoofdzakelijk bij de algemeenheden.

Thans is er in het nu verschenen deel een hoofdstuk gevoegd betreffende het vergelijkend recht van de hand van de Heer F. Dumon, substituit van de Heer Procureur-Generaal te Gent, waarin de strafvordering in de verschillende landen meer op de voet wordt gevolgd. Achtereenvolgens worden voor Nederland, Luxemburg, Frankrijk, Italië, de Zwitserse kantons, Spanje, Groot-Brittannië, Ierland, Canada, de Verenigde Staten, enz. de belangrijkste regelen der rechterlijke organisatie en der strafrechtspleging uiteengezet. Dit is natuurlijk een onoverzienbaar terrein, maar de auteur is er uitstekend in geslaagd uit deze oneindige menigvuldigheid het allerbelangrijkste uit te ziftten, zodat zijn bijdrage een uiterst belangrijke studie is geworden die men leest zonder enige moeite en met onverzwakte belangstelling en waarin een schat van wetenswaardigheden is opgestapeld.

Het boek had ook nog het tweede gedeelte dienen te bevatten van de kritische beschouwingen van Mr Sasserath, waarvan het eerste gedeelte verscheen in Vol. II van Tome I. Ieder die vertrouwd is met de uitgave der Nouvelles weet hoe belangrijk deze kritische beschouwingen zijn en welke hoge wetenschappelijke waarde hen kenmerken. De overvloed der stof heeft echter de uitgevers verplicht het vervolg van de beschouwingen van Mr Sasserath voor te behouden voor Tome III.

Eindelijk bevat het boek ook nog een aanhangsel aangaande het gevangenisstelsel in België, van de hand van de zo uiterst bevoegde Heer Leon Belym, ere-inspecteur generaal der gevangenen, waarin wij een synthese vinden van de zo menigvuldige besluiten en reglementen die de talrijke strafinstellingen beheersen, gevolgd door een uiterst interessante vergelijking met de penitentiair systeem in de andere landen en een merkwaardige kritische uiteenzetting waarin de lijn wordt getroffen doorheen de evolutie van het penitentiair stelsel en

waarin de jongste inzichten en hervormingsvoorstellen kritisch gewaardeerd worden.

Dit vierde deel, gewijd aan de «*Procédure pénale*» is volkomen waardig van zijn drie voorgangers en het geheel vormt een standaardwerk zoals wij er tot nog toe op het gebied der strafvordering in ons land geen bezaten.

René Victor.

De Belgische Wetboeken (tweetalige uitgave). — Strafwetboek, Wetboek van Strafvordering, Bijvoegsel, met aantekeningen door F. Collin en H. Bekaert, met medewerking van J. Rubbrecht. — Huis Ferd. Larcier, Brussel, 1949.

Reeds enkele jaren geleden was er een poging ondernomen geworden om de tweetalige tekst van de voornaamste strafwetten en inzonderheid van het strafwetboek en het wetboek van strafvordering te publiceren. Deze uitgave is een succes geweest en zeer spoedig was de oplage uitverkocht.

Thans hebben Prof. Fernand Collin en de Heer Procureur Generaal Prof. H. Bekaert, met de medewerking van de Heer Rechter Prof. M. J. Rubbrecht, gezorgd voor een nieuwe uitgave aan dewelke buitengewone zorg besteed is geworden.

Volkomen terecht wordt er in het voorwoord op gewezen dat meer en meer de vergelijking van de wettelijke teksten in de beide talen onontbeerlijk is geworden voor de verklaring van de wet.

De auteurs hebben niet alleen met de grootste nauwgezetheid de teksten van het Strafwetboek en van het Wetboek van Strafvordering volledig op de hoogte gebracht van al de nieuwe bepalingen die tot op deze dag de oorspronkelijke teksten zijn komen wijzigen, doch ze hebben vooral gezorgd voor de vermelding achter elk wetsartikel, van de bijzonderste rechtspraak, die de tekst heeft toegelicht of verklaard.

Dit commentaar door middel van rechtspraak, waarbij hoofdzakelijk de arresten van het Hof van Verbreking in verband met het besproken artikel worden aangeduid en kortbondig worden samengevat, geven aan deze uitgave een bijzondere waarde, vooral door de voortreffelijke keus van de vermelde rechterlijke beslissingen.

In de meeste gevallen zijn de artikelen zo uitvoerig door rechtspraak toegelicht dat aan de magistraat of aan de advocaat het verder zoeken overbodig gemaakt wordt omdat hun klaar en duidelijk de laatste stand van de rechtspraak onmiddellijk achter elk artikel wordt bekend gemaakt.

Het is ook een onschatbaar voordeel dadelijk naast mekaar de Franse en Nederlandse teksten te kunnen naslaan zonder zich telkens van twee afzonderlijke boekdelen te moeten bedienen en het hoeft niet gezegd in welke reusachtige mate het gebruik van deze tweetalige uitgave zal bijdragen tot de grondige kennis van de rechtsterminologie op het gebied van het strafrecht zowel in de Nederlandse als in de Franse taal.

Achter de teksten van het Strafwetboek en het Wetboek van strafvordering zijn enkele der meest belangrijke strafwetten in de beide talen gepubliceerd, zoals de wetgeving op de abnormalen, de kinderbescherming, de persmisdriven, de uitlevering, de voorlopige hechtenis en de voorwaardelijke invrijheidstelling en veroordeling, enz.

Het lijkt geen twijfel dat deze nieuwe zo uiterst verzorgde uitgave zeer spoedig zal uitgeput zijn en het is te hopen dat bij de volgende editie de auteurs

aan hun werk nog enkele strafrechterlijke teksten zullen bijvoegen om hun uitgave des te vollediger en des te nuttiger voor de practijk te maken.

R. V.

PASSELECQ Fernand. — Edmond Picard. — Dictionnaires entretiens (1921-1923). — Maison Ferd. Larcier, Brussel, 1949.

Wanneer wij in een onzer vorige nummers verslag uitbrachten over het laatste deel van de *Pandectes belges* hebben wij er op gedrukt dat dit deel een zeer belangrijke inleiding bevatte van de hand van Mr Fernand Passelecq, waarin deze verslag uitbracht over de menigvuldige gesprekken die hij had met Mr Edmond Picard in de kleine gemeente Dave aan de Maas, waar de grote advocaat zich tijdens zijn laatste levensjaren had teruggetrokken.

Wij wezen er toen op dat deze verslagen, waarin Mr Passelecq bijna woordelijk de gesprekken, die hij voerde met Edmond Picard, weergaf, een zeer belangrijk document uitmaakten om de geestesgesteldheid van Picard beter te doorgronden.

Thans heeft de Firma Larcier het gelukkig initiatief genomen dit relaas van Mr Passelecq in een afzonderlijke brochure uit te geven, zodanig dat de tekst ervan ook ter beschikking zal staan van diegenen die de *Pandectes belges* niet in hun bezit hebben.

Voor het overige verwijzen wij naar de bespreking die wij vroeger reeds over deze uiteenzetting gaven.

R. V.

A. DE GOEDE, Westfriese Rechtsgeschiedenis. Delen 1, 2 en 3. Utrecht en Enkhuizen 1940-1948.

Wanneer ik de stapel boeken van Mr. A. De Goede op mijn bureau kreeg, moet ik eerlijk toegeven dat hun inhoud mij zoveel heeft geleerd en mij innerlijk zo heeft verwarmd, dat ik gelukkig ben mij van deze taak te hebben mogen kwijten.

Mr. A. De Goede lijkt wel onvermoeibaar. Op enkele jaren tijd schonk hij ons, naast een groot aantal kleinere werken en tijdschriftartikels een meesterlijke en monumentale *West-Friese rechtsgeschiedenis*. In het eerste deel hiervan, getiteld *Sannotsrecht* (Utrecht, 1940, 486 p. + een kaart) worden na een geschiedenis van de West-Friese geschiedenis, de positie der standen: de geërfden (schepenen, raden, schotvangers, vredemakers en kerkvoogden) en de welgeborenen in de West-Friese buurschap uiteengezet. Na de rechten op de grond worden de lasten op de grond: het schot, de ongelden (dijklast, kerklast, hoender- en haardstedengeld) en de lasten in natura behandeld. Dan schetst hij de West-Friese rechtscolleges en wijst op het verschil tussen het gading en het graafding. Vervolgens volgt de indeling van de banne: de homanschappen en de kwartieren of schependelen. Eindelijk geeft hij een rijke keuze van Bijlagen: een West-Fries pachtboek, een quohier, een viertal Stoelboucken en een extract uit 't Lantbouck van Opmeer. In dit boek heeft Mr De Goede duidelijk aangetoond dat de banne of het ga de kern van de West-Friese rechterlijke organisatie uitmaakt, juist zoals de swannots (= geërfden) de kern van de West-Friese bevolking vormden.

Het tweede deel getiteld *Waterland* (Enkhuizen, 1943, 452 p. en een kaart). Het gebied van Waterland, begrensd in het N. door de Drechtelandse dijk, in het Oosten door de Zuiderzee, in het Westen door de

Twiske, de Wormer, de Beemster en in het Zuiden door het Y), de Zeevang en Marken was tot in 1282 de heerlijkheid van de Persijns, na 1282, Hollands leen. De Goede schetst hiervan de verschillende territoriale instituten : hoofdmanschap, kwartier, banne, Kogge, ambacht en go. De bestuurspolitiek na 1282 wordt in twee tijdperken ingedeeld : van 1282 tot 1417 en van 1417 tot 1462. Bijzonder belangwekkend is in dit deel echter de uiteenzetting over de heerlijke rechten van de swannots : het jacht-, vis- en windrecht. Een aantal interessante Bijlagen betreffende Waterland, Zeevang en Marken besluiten dit tweede deel.

Het derde deel is getiteld : *Oud-Nederlandsch Procesrecht. Seventuig.* (Utrecht, 1948, 396 p.). De Goede wijst hierin op het groot belang van het getal zeven en handelt over het tuigen in de procedure, de koningsban en vervolgens het zeventuig over land, in boeding, in kusting, in pand en maeksel : het zeventuigproces werd in de eerste plaats gebruikt in processen over onroerend goed, waarvan die over land het belangrijkste waren. Het werd vervolgens gebruikt voor processen over onroerende zaken : de pandprocedure, de lotgevallen van de nalatenschap, die immers ook roerende zaken bevatte. Ten slotte was het eveneens in gebruik voor alle geschillen van vredebreuken. Dat zeventuigproces begon zich te ontplooiën na 785 toen een groot deel van Friesland onder Frankische bezetting kwam; christendom, feodaliteit, ambtenaren, de Receptie van het Romeinse recht veroorzaakten een steeds groter terreinverlies voor het zeventuigproces om op het einde der 18de eeuw officieel te verdwijnen. Zelfs heden nog zijn er nog steeds talrijke invloeden van het zeventuig in het geldende procesrecht aan te wijzen.

« *De West-Friesche buurschap* » (Enkhuizen, 1944, 120 p.) vormt een aanvulling op een probleem dat voor de West-Friese rechtsgeschiedenis van fundamenteel belang is : de hoeve (homanschap en boerderij, het aedom en de hemmerik). In tegenstelling met andere auteurs betreffende de Friese buurschapsliteratuur heeft hij aangetoond dat er een buurschapsstelsel van vaste structuur bestond, doch dat het een levend en daarom groeiend, veranderend stelsel was.

In deze *Westfriesche rechtsgeschiedenis* heeft Mr A. De Goede zich altijd opzettelijk geografisch tot de zuiver Westfrieze problemen gehouden.

En thans heeft Mr De Goede het gehele probleem van de Nederlandse rechtsgeschiedenis aangevat. Het ligt in zijn bedoeling hiervan vier delen te publiceren en aldus een in de Nederlandse literatuur bestaande lacune aan te vullen. Zopas is het eerste deel van de pers gekomen. Na een algemene inleiding waarin de begrenzing van de stof, de tijdvakken, de methode van behandeling, de terminologie en het nut van de rechtsgeschiedenis uiteengezet worden, wordt in dit boek de rechtsgeschiedenis van het Nederlandse volk tot circa 900 behandeld. Een eerste hoofdstuk behandelt het vóórklassieke tijdvak : het is de tijd wanneer het recht eigenlijk werd bepaald door religieuze en magische voorstellingen. In het tweede hoofdstuk : de klassieke tijd : het germaanse tijdvak beschrijft de auteur de groei van de heidense maatschappij naar een christelijke : de vestiging van het Frankisch gezag en de ontbinding der rechterlijke organisatie en rechtsvoorstellingen van de in Nederland wonende volkeren. Hier volgt de auteur zoveel mogelijk behalve waar belangrijke afwijkingen noodzakelijk waren, de *Deutsche Rechtsgeschichte* van Schröder-Von Künnsberg. Dit kon natuurlijk niet anders, daar de Nederlandse literatuur hem hier in de steek liet.

Het derde hoofdstuk behandelt het Frankisch tijdvak. Achtereenvolgens worden de Frankische organisatie (bij de wetgeving worden de *Lex Salica* en de *Lex Ribuaria* uitvoerig ontleed), de kerkelijke, de Friese en Saksische organisatie behandeld. Op het toppunt van zijn macht wordt het Frankisch Rijk weldra belaagd door het invallen der Noormannen. Dientengevolge gaat het Frankische koningsgezag en de inheemse organisatie ten onder. Als Bijlagen publiceert hij de Ewa Fresonum en de Ewa Saxonum. Een Persoonregister vergemakkelijkt de opzoekingen. Het is wel enigszins te betreuren dat geen zaakregister werd opgemaakt, zoals hij in zijn meesterlijke *West-Friesche Rechtsgeschiedenis* wel heeft gedaan. Tot daar de inhoud. Het geheel is overzichtelijk en de taal is vlot, hoewel de stijl hier en daar wat losser had kunnen gesteld worden, zodat het boek nog aan overzichtelijkheid zou gewonnen hebben. Persoonlijk betreuren wij dat dit werk niet volgens het geografisch kader van de Benelux-landen werd opgevat en al te zeer van een eng-Noord-Nederlands standpunt werd beschouwd. Dit is nog zo geen groot bezwaar in dit eerste deel, maar het zou vooral bij het volgende deel, dat het landsheerlijke tijdvak van de 10de eeuw tot 1568 zal behandelen, te betreuren zijn.

Zoals te verwachten was van de auteur van de *West-Friesche Rechtsgeschiedenis* komt het gedeelte betreffende de Friese Rechtsgeschiedenis het best tot zijn recht. Zonder ons helemaal te bevredigen, is deze *Nederlandse Rechtsgeschiedenis* o.i. een zeer verdienstelijk werk. Men vindt er zovele problemen in behandeld, die men te vergeefs in enig ander Nederlands werk zou opzoeken. Mr A. De Goede bezit daarbij de gave om een synthesis-werk als de Nederlandse Rechtsgeschiedenis te schrijven. Wij zien dan ook nieuwsgierig uit naar de volgende delen en hopen zeer dat Mr De Goede's plan tot volledige voltooiing mag worden gebracht. Hij zal dan niet alleen aan de Friese rechtsgeschiedenis, maar ook aan de Nederlandse rechtsgeschiedenis een enorme dienst bewezen hebben !

L. Th. Maes.

BALIELEVEN

Verbond der Belgische Advocaten

Het Verbond der Belgische Advocaten heeft het hiernavolgend rondschriven aan zijn leden gezonden :

Waarde Confrater,

Het is voor het Bestuurscomité van het Verbond een genoegen U haar beste wensen aan te bieden bij het vernieuwen van het jaar.

Na de twee algemene vergaderingen die plaats grepen in het laatste kwartaal van het jaar 1949, zullen wij er andere beleggen in de loop van het huidig jaar, waarvan een in de tweede helft van de maand Februari, gewijd aan de maatregelen tot maatschappelijke veiligheid die aan de onzen een gemoedrust moet schenken waarop zij rechtmatig aanspraak kunnen doen gelden.

Wij verwachten van Uwentwege, om dit vraagstuk op te lossen, meer dan een louter passief vertrouwen.

U dient er U inderdaad rekenschap van te geven dat elke hervorming niet enkel het gevolg van studie is, maar ook het werk van allen. Geen enkele verwezenlijking kan geschieden zonder de medewerking

en het volledig begrip van zaken van al onze confraters, bestanddelen waarvan de noodzakelijkheid zich van dag tot dag meer opdringt.

De huidige tijden laten het individualisme niet meer toe alleen over onze moeilijkheden te zegevieren. Daarom verzoeken wij U, voor de vergadering van Februari, een opbouwende en realistische medewerking bij te brengen.

Het fiscaal vraagstuk, dat het voorwerp uitmaakt van al onze bekommelingen, moet tot onze voldoening opgelost worden.

Bijgevoegd de twee beslissingen door de Algemene Raad genomen. Zij werden reeds vroeger overgemaakt aan de Heren Stafhouders van het Land, aan onze confraters Senators en aan onze confraters Kamerleden.

De strijd die we ondernomen hebben in verband met het fiscaal vraagstuk moet niet een episodische inspanning zijn, maar zal slechts mogen vertragen op de dag waarop alle fiscale rechtvaardigheid ons zal gegeven zijn en wanneer de voorschriften en de houding van het Bestuur ons zullen toelaten, in de uitoefening van ons beroep, de tradities te handhaven die er de wet en de grootheid van uitmaken.

Wij verzoeken U nogmaals te begrijpen dat de uitslagen die het Verbond zal bekomen, het rechtstreeks gevolg zullen zijn van zijn organisatie en van zijn macht, en dat het van belang zou zijn vanaf dit jaar vóór de algemene vergadering te Charleroi, die zal plaats grijpen in Juli, onder het aantal ingeschrevenen al de pleitende advocaten van het Land te mogen tellen. Wij vragen U ons vandaag nog het hierbijgevoegd toetredingsbriefje te willen terugsturen en uw bijdrage te storten op de postrekening n° 840.77.

Deze bijdrage bedraagt 100 frank voor de advocaten die ingeschreven zijn op de advocatenlijst en 50 frank voor de stagedoende advocaten.

Ten slotte dient er aan herinnerd dat het beste middel om U te verdedigen niet enkel te vinden is in het toezenden van uw inschrijving en het storten van uw bijdrage, maar meer nog, in uw actieve medewerking, door uw aanwezigheid en het voorleggen van uw voorstellen op onze vergaderingen.

Aanvaard, waarde Confrater, de betuiging onzer confraternele gevoelens.

Emmanuel THIEBAULD,
Algemeen Secretaris.

Theo COLLIGNON,
Voorzitter.

TWEE BESLUITEN BETREFFENDE HET FISCALE VRAAGSTUK

Eerste Besluit

De Algemene Raad van het Verbond der Belgische Advocaten, vergaderd de 10 December 1949 in het Gerechtshof te Brussel, drukt de mening uit dat de gestorte voorschotten niet mogen beschouwd worden als belastbare ontvangsten gelijkstaande met inkomsten, maar als een deposito waarvan de advocaat afnemingen zal mogen doen naar gelang van de gedane verrichtingen en uitgaven, en waarvan het saldo, zo het voorschot niet gans opgebruikt is in de loop van het jaar van de ontvangst, noch omgezet in ereloon, naar het volgend dienstjaar zal overgedragen worden.

Beslist dit besluit aan de algemene vergadering van het Verbond, die de fiscale kwestie opnieuw zal behandelen, voor te leggen, en vervolgens aan al de advocaten van het land.

Tweede Besluit

De Algemene Raad van het Verbond der Belgische Advocaten, vergaderd de 10^e December 1949 in het Gerechtshof te Brussel, tekent protest aan tegen de nieuwe beschikking in de wet van 20 Augustus 1947 ingelast, krachtens dewelke het de controleur van de belastingen vrij staat de beroepsinkomsten van de advocaten vast te stellen bij vergelijking met deze van gelijksoortige belastingplichtingen.

Zuldanige vergelijking is op zich zelf, wat de Balie betreft, volslagen verkeerd en druist in tegen de grondbeginselen welke de vaststelling door de advocaat van zijn staat van ereloon beheersen.

Vlaamse Conferentie der Balie van Antwerpen

Voor een uitgelezen publiek uit de Antwerpse wereld hield professor Dr Robert van de Putte Woensdagavond, 25 Januari 1950, in de Assisenzaal van het Gerechtshof, een meesterlijke uiteenzetting over «Toestanden en mistoestanden in de Congo».

Na een korte inleiding door Mr Van Baarle, onder voorzitter van de Conferentie, nam Professor Van de Putte het woord om samen met zijn auditorium enkele aspecten der koloniale problemen onder ogen te nemen. Zijn beschouwingen zijn de voorbode van een brochure die professor Van de Putte, na een lange reis in Congo, aan dit vraagstuk wil wijden. Spreker begint met de nadruk te leggen op het feit dat op administratief gebied de toestanden gans anders liggen dan in België, daar in tegenstelling met de uitgebreide bevoegdheden die aan de uitvoerende macht zijn voorbehouden, het administratief corps zelf lang niet voldoende uitgebreid is en vaak volkomen ontoereikend. Daarbij komt dat de macht en het prestige die de grote koloniale handelsmaatschappijen tot in de hoogste administratieve kringen doen gelden, niet altijd van aard zijn het publiek belang op afdoende wijze te waarborgen.

Spreker wijdt vervolgens uit over alle aspecten van het koloniaal leven op economisch, financieel en sociaal gebied. Het is voor hem de aanleiding om op sommige punten een hartige kritiek uit te oefenen op de bestaande toestanden. Zijn uiteenzetting wordt gedaan met zulk een grondigheid, klaarheid en scherpzinnigheid, dat zijn auditorium hem anderhalf uur ademloos heeft beluisterd. Het applaus van het publiek bewees trouwens hoezeer deze schitterende spreker beurt door haar toehoorders was gesmaakt geworden.

MEDEDELINGEN

De opleiding van juristen tot rechterlijke functies in Nederland.

Bij besluit van de Nederlandse minister van justitie d.d. 19 December 1949 werd onder voorzitterschap van Mr. J. Verdam, President van het Gerechtshof te Amsterdam, een commissie in het leven geroepen, aan wie is opgedragen een onderzoek van het probleem der tewerkstelling van jonge juristen bij de rechterlijke macht en om voorstellen te doen omtrent de praktische oplossing daarvan.

De overwegingen van dit besluit luiden als volgt:
«Overwegende, dat het wenselijk is om de tewerkstelling van jonge juristen, die voor een vaste betrekking bij de rechterlijke macht in aanmerking willen

komen, met de nodige waarborgen ten aanzien van geschiktheid en bekwaamheid te omgeven.

Overwegende, dat het voorts mede in verband met het in toenemende mate veelzijdig worden der rechterlijke werkzaamheid, nodig voorkomt regelen te stellen omtrent de wijze, waarop de betrokkenen zich voor hun toekomstige taak verder zullen kunnen bekwamen;

Overwegende, dat het voorts nuttig blijkt, dat een vaste commissie zal worden ingesteld, welke een oordeel zal kunnen geven omtrent de geschiktheid van gegadigden voor rechterlijke functies, nadat zij een korte proeftijd zullen hebben doorgemaakt en voorts aan het Departement van Justitie van advies zal kunnen dienen omtrent de wijze, waarop hun verdere opleiding kan geschieden.»

Verdient dit initiatief ook in België navolging?

Het testament van Theodoor Mommsen.

In 1899 schreef Theodoor Mommsen (1817-1903), de grote Duitse historicus, jurist en philoloog, zijn testament, waarvan hij de publicatie binnen de dertig jaren na zijn overlijden verbood. Eerst in 1948 verscheen het in een Duits maandblad «Die Wandlung», waaruit het door het *Bulletina dell'Institut di Diritto Romana* 53-54 (1948) werd overgenomen.

De redactie van het Nederlands Juristenblad ontdekte dit interessante stuk in laatstgenoemd bulletin en drukte het af in zijn nummer van 14 Januari 1950 (blz. 41-42).

Het stuk, dat wij op onze beurt aan de aandacht van onze lezers onderwerpen, illustreert op wel heel duidelijke wijze de politieke hartstocht, die Mommsen zijn heel leven lang heeft beziel. Herinnerd zij, dat Mommsen in 1850 wegens zijn politieke gezindheid zijn staatsbetrekking moest opgeven, en later lid werd van het Pruisisch Parlement en van de Duitse «Reichstag» en bekend tegenstander van Bismarck was; zelfs in zijn prachtige «Römische Geschichte» heeft hij de politieke tendenzen en problemen van zijn eigen tijd laten meespreken.

Hier volgt dan de tekst, zoals hij in het Nederlands Juristenblad verscheen:

Ich ersuche die Meinigen, nach meinem Tode das Erscheinen eingehender Lebensbeschreibungen nach Möglichkeit zu verhindern, insonderheit keine Papiere zu diesem Zweck aus zu liefern.

Ich habe in meinem Leben trotz meiner äusseren Erfolge nicht das Rechte erreicht. Aeusserliche Zufälligkeiten haben mich unter die Historiker und die Philologen versetzt, obwohl meine Vorbildung und auch wohl meine Begabung für beide Disziplinen nicht ausreichte, und das schmerzliche Gefühl der Unzulänglichkeit meiner Leistungen, mehr zu scheinen, als zu sein, hat mich durch mein Leben niet verlassen und soll in einer Biographie weder verschleiert, noch manifestiert werden.

Es kommt dabei ein Zweites hinzu. Politische Stellung und politischen Einfluss habe ich nie gehabt und nie erstrebt; aber in meinem innersten Wesen und ich meine mit dem Besten, was in mir ist, bin ich stets ein «animal

politicum» gewesen und wünschte ein Bürger zu sein. Das ist nicht möglich in unserer Nation, bei der der Einzelne, auch der Beste, über den Dienst im Gliede, un den politischen Feteschismus nicht hinauskommt. Diese innere Entzweiung mit dem Volke, dem ich angehöre, hat mich durchaus bestimmt, mit meiner Persönlichkeit, soweit mir dies irgend möglich war, nicht vor das deutsche Publikum zu treten, vor dem mir die Achtung fehlt.

Ich wünsche, dass auch nach meinem Tode dasselbe mit meiner Individualität sich nichts zu schaffen mache. Meine Bücher mag man lesen, solange sie eben dauern; was ich gewesen bin, oder hätte sein sollen, geht die Leute nichts an.

Meine Briefschaften und sonstige Papiere sollen nach meinem Tode meinen Söhnen Karl und Ernest zur Sichtung übergeben werden, wobei sie meine Frau nach Ermessen hinzuziehen und ihre Wünsche berücksichtigen werden. Da ich nicht die Gewohnheit hatte, empfangene Briefe zu klassieren, so wird bei weitem das Meiste sofort zu vernichten sein. Im übrigen steht es ihnen frei, was sich dazu eignet, selbst aufzubewahren, jedoch immer unter Ausschluss der Publikation. Eventuell können sie auch, was sich dazu eignen sollte, einer öffentlichen Anstalt mit der Massgabe, dass in den nächsten dreissig Jahren die Papiere unter Verschluss bleiben, dann aber wie andere öffentliche Akten benutzt werden können, zum Eigentum übergeben. Hierdurch wird die entgegenstehende Bestimmung par. 13 des Testaments aufgehoben.

Heringdorf 2 September 1899. THEODOR MOMMSEN.

TIJDSCHRIFTEN

Nederlands Juristenblad, 21 Januari 1950, nr 3.

Mr. W. H. Vermaas, De handelingsbekwaamheid der gehuwde vrouw, m.o. Pro Mr. J. C. Van Oven. — Mr. U. J. N. De Graaf, De houding van «de beurs» in den oorlog. — Mr. J. Van Lelyveld, «Control» en «controleren». — Mr. L. Bouma, Procedure in zake curatele. — Mr. Dr. E. W. Catz, Parasitisme in woningbouwvereniging.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie, 21 Januari 1950, nr 4122.

Dr. A. Begheyn, Wie mag dit betalen? — Prof. Dr. P. J. A. Adriani, Huwelijksgoederen in België. — E. J. J. Kamp, Van de andere kant.

Arbitrale Rechtspraak, Januari 1950, nr 1.

P.S., Goede arbitrage. — Arbitrale rechtspraak.

Journal des Tribunaux, nr 3837 van 22 Januari 1950.

René Piret, L'arrêt de cassation du 24 novembre 1949 et l'évaluation des dommages-intérêts et indemnités. — Marcel Marinower, Les lois et projets constitutionnels de l'Etat d'Israël.

Revue Pratique du Notariat Belge, nr 2323.

R. Dechamps, Femme comme en biens renonciation a succession valide a l'égard des créanciers du mari.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"